PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DE

DELAVSKA ENOTNOST

4. APRILA 1970 — ŠT. 13 — L. XXVIII

ZAVAROVALNICA SAVA

Centrala: LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 19/I
Poslovne enote: CELJE, ČAKOVEC, JESENICE, KOPER, KOPRIVNICA, KRANJ, KRŠKO, MARIBOR, MENGEŠ, MURSKA SOBOTA, NOVA GORICA, NOVO MESTO, POSTOJNA, TRBOVLJE in LJUBLJANA s poslovalnicama Zagreb in Rijeka

gorenje

ZASEDAL JE REPUBLIŠKI ODBOR SINDIKATA DELAVCEV KMETIJSTVA, ŽIVILSKE IN TOBAČNE INDUSTRIJE SLOVENIJE:

O ZREZKU: *ki je bil, pa ga ni več* IN O POLITIKI: *ki je ni bilo, pa zdaj je*

Naj izzveni še tako banalno, zajedljivo — navsezadnje in kakorkoli bi obračali besede, vendarle je res tisto, kar je nekdo na glas dejal: »Zadeve smo se ovedli šele zdaj, ko je na krožnikih zmanjkalo zrezkov!«

Tudi sicer zdajšnja in še veliko bolj jutrišnja zadrega z mesom najbolje ponazarja razmere v kmetijstvu. Stalež živine se je izenačil s tistim, ki smo ga imeli v letu 1929! Hvalabogu pa nas je medtem nekaj več, kot nas je bilo tedaj, hvala bogu stojimo na pragu turistične sezone, ki naj pomeni turistični boom evropskih razmer, in hvalabogu, da smo se še pred dnevi uspešno pogovorili z GATT! Zadeve pa postajajo tragikomične, če se spomnimo, da so bili še pred dobrima dvema letoma hlevi polni, da so kmetje živino ponujali — tudi za dvomljivo nizko ceno, seveda pa zato meso ni bilo na tržišču nič bolj poceni! — pa še so morali največkrat čredo odgnati nazaj v hleve. Dobesedno: brili smo norce iz kmeta brez izjeme, iz tistega v družbenem in iz tistega v zasebnem sektorju.

Nekoliko modificirano se te razmere kažejo tudi v poljedelstvu, v vinogradništvu, sadjarstvu... In vendar, samo v republiki je 25 % celotnega prebivalstva kmetov! Res pa je tudi to, da je polovica kmečkega življa ostarelega in da ni več sposobna za moderno kmetijsko proizvodnjo.

O teh in drugih problemih je že pred časom opozarjal Republiški odbor sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije Slovenije. Najbolj podrobno pa je svoja stališča in poglede obrazložil na plenarnem zasedanju v Dolenjskih Toplicah v marcu 1968. leta.

Ne da bi zdaj podcenjevali ukrepe in priporočila republiške skupščine izpred dveh let, ki naj bi oživili kmetijsko proizvodnjo in razrešili nekatera že tedaj močno zaostrena protislovja, pa sindikat delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije ugotavlja, da je šele s tezami CK ZKS o družbeno-ekonomskih vidikih razvoja kmetijstva Slovenije izoblikova-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Minulo sredo se je sestal na razširjeno sejo plenum Republiškega odbora sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije Slovenije in v dveh osrednjih točkah dnevnega reda obravnaval teze CK ZKS o družbeno-ekonomskih vidikih razvoja kmetijstva Slovenije ter o nekaterih vidikih in problemih zadružnega samoupravljanja, kot jih razkriva posebna študija, ki jo je pripravil republiški odbor skupaj s svojimi sodelavci.

O stališču republiškega odbora do razvijanja zadružnega samoupravljanja bomo poronašega lista, kar pa zadeva čali v eni prihodnjih številk razpravo o družbeno-ekonomskih vidikih razvoja kmetijstva v Sloveniji, kot jo nakazujejo teze za bližnji plenum CK ZKS — zasedal bo 7. aprila letos — naj povemo, da je bila izredno plodna in bogata. Kot uvodno informacijo naj dodamo le še to, da si je sindikat delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije zadal, da v prihodnje razvije široko javno razpravo o nadaljnjem razvijanju ekonomskih in družbenih odnosov v našem kmetijstvu.

POLLJUVEN

je edinstven geriatrik — sredstvo za ohranitev svežine.

Nesporno dokazan je njegov učinek na možgane in živce, na srce, na krvni obtok in prebavo.

MEDEX

Briljant

labod NOVO MESTO

TO NAM NI V ČAST!

Republiški odbor sindikata gradbenih delavcev je sklical posvet o problemih naših delavcev, ki delajo v tujini ● Potrebna bo še velika mera zavzetosti, da bi odpravili težave naših delavcev na tujem

Minuli ponedeljek je RO sindikata gradbenih delavcev sklical širši posvet o nekaterih nerešenih vprašanjih pri razporejanju gradbenih delavcev iz slovenskih gradbenih podjetij na delo v inozemstvo, predvsem v ZR Nemčijo. Na posvet so povabili predstavnike delovnih organizacij, republiškega zavoda za socialno zavarovanje, zavoda za zaposlovanje, sveta za gradbeništvo pri gospodarski zbornici, strokovne sodelavce republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in predstavnika zveznega odbora gradbenih delavcev Jugoslavije, ki je zaposlen pri centralnem odboru sindikata gradbenih delavcev v ZR Nemčiji.

Posvet, ki je izzvenel v neke vrste pričakovanje predstavnikov gradbenih podjetij, da se nekatere neurejene zadeve s področja socialnega zavarovanja, nadomestil za dopust, za slabo vreme, s področja samoupravnih odnosov in sindikalne dejavnosti v zadnjem obdobju urejajo, je vendarle prepričal navzoče o nasprotnem: problemov je še veliko in z veliko mero zavzetosti bo potrebno v prihodnje odpravljati težave, ki tarejo naše delavce na tujem.

Tudi na republiškem odboru sindikata gradbenih delavcev se je nabralo nekaj pisem posameznikov in skupin, ki pričajo o nepravilnostih, o krivicah, ki se gode našim gradbenim delavcem na tujem. Težko jim je, pravijo v pismih, kadar se jim Nemci rogajo na račun našega samoupravnega socializma, ki po njihovem mnenju ne skrbi tako zavzeto za urejene delovne razmere svojih delavcev, kot skrbijo zanje njihovi delodajalci.

Vse to nam ni v čast, škoduje našemu ugledu in končno moti nekatere dobro urejene konvencijske odnose in odnose med nemškimi in našimi sindikati.

Za katere glavne probleme gre? Osnovni je nedvomno neinformiranost. Številni primeri opozarjajo, da v gradbenih podjetjih delavcev pred sklenitvijo pogodbe za delo na tujem ne seznanijo z vsemi bistvenimi materialnimi in drugimi vprašanji, s katerimi se bodo srečavali v tujini. Prav tako usahnejo tudi potem vsake informacije, vsak stik z matičnim podjetjem in čeprav so med temi delavci tudi člani samoupravnih organov.

Naslednja skupina problemov sodi v področje socialnega zavarovanja. Gradbeni delavci v tujini, ki so v delovnem razmerju s podjetjem v Jugoslavi-

(Nadaljevanje na 2. strani)

ZDRAVNIKI IN KOZMETIČARKE PRIPOROČAJO jogurt

LJUBLJANSKE MLEKARNE

NA DNEVNEM REDU UPRAVNEGA ODBORA GOSPODARSKE ZBORNICE SRS: »POVRAČILO CARINE KOT INSTRUMENT IZVOZNE STIMULACIJE«

DA NE BO PREPOZNO

O gradivu koordinacijskega odbora za blagovni promet pri gospodarski zbornici »Povračilo carine kot instrument izvozne stimulacije« je pred dnevi razpravljal tudi njen upravni odbor. Člani so v razpravi potrdili osnovno ugotovitev koordinacijskega odbora: v našem gospodarstvu, zlasti v proizvodnji z visoko obdelavo usiha interes za izvoz na konvertibilna področja. Vzrok za to pa je nestabilnost pogojev gospodarjenja na domačem tržišču. In s tem v zvezi predvsem nadpovprečno naraščanje proizvodnih stroškov in domačih prodajnih cen ter zniževanje uvozne liberalizacije.

Gospodarske organizacije-izvoznice so prav malo zainteresirane izvažati na konvertibilna področja v dosedanjem obsegu, kaj šele da bi izvoz povečale, četudi imajo možnosti prodati svoje izdelke na konvertibilnem področju! Z ugodnejšimi cenami, ki jih dosegajo na domačem trgu, namreč izvozniki vse teže pokrivajo negativne finančne rezultate na trgih s čvrsto valuto. K tem razlikam velja dodati tudi razlike v ceni med konvertibilnim in klirinškim področjem: na konvertibilnem področju dosegajo v primerjavi s klirinškim pri borznih proizvodih in surovinah od 5 do 10 % nižje cene, pri izdelkih srednje obdelave približno 15 do 20 %, pri izdelkih visoke obdelave pa kar 20 do 40 % nižje cene. In tretji udarec izvoznikom na področja čvrste valute: več kot polovica jugoslovanskega izvoza je usmerjenega na OEC in EFTA, kjer naše izvoznike pestijo višje carinske pregrade kot konkurente teh držav.

Najbrž je odveč posebej poudarjati, kaj pomeni za naše gospodarstvo izvoz, ali drugače povedano, kaj se nam utegne primeriti, če bomo z nadaljevanjem take nespodbudne politike izvoza na konvertibilna področja odžagali našemu celotnemu gospodarstvu nekatere rodne veje.

V prvi vrsti bomo nedvomno zavrli izvozno specializacijo nekaterih podjetij. Tako pridobljena tuja tržišča bodo gospodarske organizacije jele opuščati in v večjem obsegu pritiskati na domače, z nekaterimi proizvodi že zasičeno tržišče. To bo, mimogrede, nov udarec nekaterim podjetjem, ki predvsem prodajajo na domačem trgu. Drug udarec bi prizadejal modernizacijo in tehnološki razvoj domače industrije, saj je v precejšnji meri vezana na uvoz ustrezne opreme, reprodukcijskih materialov in

(Nadaljevanje na 4. strani)

Kod hodiš, sindikat?

STRAN 3

Še naprej po treh tirih

STRAN 6

— Pa bo reforma vseeno morala v remont. Stabilizacijski ventil že spet preveč pušča!

ZDRUŽENO ŽELEZNIŠKO TRANSPORTNO PODJETJE LJUBLJANA
turistično transportni biro
LJUBLJANA TITOVA C. 32, TELEFON 311851 IN 311852

MARIBOR, Partizanska 50, tel. 21-217
CELJE, Titov trg 3, tel. 34-48
POSTOJNA, Tržaška 4
PULA, Ulica M. Valote 4

SINDIKALNE ORGANIZACIJE!

Nudimo vam letovanje na Kaštelski rivieri, in sicer v Kaštel Starem in Kaštel Novem, kjer imamo v zakupu zasebne sobe I. in II. kategorije. Vse sobe s komfortne, z urejenimi sanitarijami, s toplo in hladno vodo. Prehrana je možna v veliki restavraciji »Plavi Jadran«.

Pri nas lahko rezervirate letovanje v vseh drugih turističnih mestih in naseljih. Organiziramo izlete po domovini in tujini po vsakomur dostopnih cenah.

REZERVIRANI STOLPEC

Marjan Bojt

predsednik izvršnega odbora sindikalne organizacije v Tovarni vijakov Ljubljana:

● **Kako je v vašem kolektivu odjeknilo stališče slovenskih sindikatov glede gibanja cen osnovnih življenjskih potrebščin?**

Rečem lahko, da naši ljudje z zadovoljstvom pritrjujejo stališču sindikatov glede gibanja cen, posebno še kar zadeva cene osnovnih življenjskih potrebščin. Takoj pa naj povem, da naš kolektiv ni ravno prepričan, da bi pobudo sindikatov lahko uresničevali tudi v praksi; ali bolje rečeno, najbrž ne bomo mogli zdržati sedanjih cen osnovnih življenjskih potrebščin.

Zaradi tega sodim, da bi se morali že poprej resneje ukvarjati s problemi kmetijstva in da je najbrž prepozno, da bi na hitro — brez posledic za cene — to razrešili zdaj, ko so pristojni organi le »ugriznili« v to kislo jabolko. Mislim tudi, da bi vsaj v prihodnje morali bolj skladno načrtovati razvoj vseh gospodarskih panog, namesto da — dopuščamo, da najprej nekdo nekaj časa dobro živi na račun drugega in da se čez čas razmere spremenijo in da potem drugi dobro živi na račun prvega. Če bi bil namreč razvoj vseh panog skladnejši, ne bi bilo toliko pritiskov na zviševanje cen.

Če bi se vendarle zgodilo, da bi se občutneje pozdražile osnovne življenjske potrebščine, bomo našim ljudem seveda poskušali dvigniti osebne dohodke, da bi tako pokrili višje življenjske stroške. Na račun ukrepov, ki jih lahko storimo sami, bi vsaj delno v tem verjetno tudi uspeli. Bržčas pa se tudi mi ne bi mogli izogniti vsaj manjši podražitvi naših proizvodov. Surovine, ki jih potrebujemo za našo proizvodnjo, so se, na primer, samo v zadnjem letu podražile za 15 %, embalaža je za 50 % dražja, transportni stroški za 9 % itd. Naše cene pa so, po podražitvi v lanskem letu, še vedno le za nekaj odstotkov višje, kot so bile pred štirinajstimi leti!

Milan Baloh

tajnik občinskega sindikalnega sveta Radovljica

● **Kako v Radovljici komentirate stališča RSZSS o gibanju cen?**

Osebno sem proti vsakim podražitavm, ne samo osnovnih življenjskih proizvodov in komunalnih storitev, marveč tudi proti podražitvam vsega drugega blaga, ker je to v nasprotju z načeli gospodarske reforme. Je pa seveda najbolj boleče to, da z veliko naglico naraščajo cene prav osnovnih življenjskih proizvodov, kot so mleko, črn kruh, meso, tudi cene stanovanj, komunalnih storitev itd. Pri tem je najbolj prizadeta tista kategorija delavcev in njihovih družin, ki imajo najnižje dohodke. Zato je prav, da se slovenski sindikati odločno upirajo in uprejo vsakršni podražitvi, še posebej pa teh za življenje osnovnih proizvodov. S tem sindikalna organizacija tudi pridobiva na ugledu. Njena osnovna naloga je namreč prav v tem, da ščiti delavce tudi pred takimi pojavi, kot je poviševanje cen. Radovljiški sindikati podpirajo hotenja republiškega sindikalnega sveta, ki se bori proti poviševanju cen osnovnim življenjskim proizvodom. S tem v zvezi bomo tudi sklicali sejo občinskega sindikalnega sveta in do podrobnosti analizirali, kako je v naši občini glede poviševanja cen osnovnih življenjskih proizvodov. Od občinske skupščine Radovljica bomo poslej zahtevali, da nam vsako podražitev, naj že gre za kruh, mleko ali komunalne storitve, pismeno obrazloži in zahteva od nas soglasje.

... v jugoslovanskih sindikatih

Centralni svet

NA STRANSKEM TIRU

Ob koncu minulega meseca se je mudila na enotedenskem obisku pri romunskih sindikatih delegacija ZSJ, ki jo je vodil predsednik Sveta ZSJ Dušan Petrović-Sane. S tem je delegacija Sveta ZSJ vrnila lanski novembrski obisk delegacije Generalne unije sindikatov Romunije. Jugoslovanska sindikalna delegacija se je za časa bivanja v Romuniji seznanila z življenjem in delovanjem sindikalnih organizacij v Bukarešti ter obiskala več industrijskih podjetij in naselij v mestu. V tovariškem vzdušju so se predstavniki jugoslovanskih sindikatov in vodstva romunskih sindikatov seznanili s prizadevanji sindikatov pri graditvi socializma ter izmenjali svoje poglede o dogajanjih v mednarodnem delavskem gibanju, pa tudi o medsebojnem sodelovanju. Po obisku nekaterih krajev in mest v Romuniji so se razgovori med jugoslovansko delegacijo in predstavniki vodstva romunskih sindikatov nadaljevali v Bukarešti, posvečeni pa so bili nekaterim aktualnim temam, ki zanimajo obe strani.

Bosna in Hercegovina

DELEGACIJA ZSJ V ROMUNIJI

Družbeno-ekonomski položaj učencev poklicnih šol je bilo osrednje vprašanje na zadnji seji predsedstva konference Zveze sindikatov Bosne in Hercegovine. Že to, da v šolah, ki neposredno vzgajajo kader za gospodarstvo, v zadnjih letih nenehoma upada število vpisanih, medtem ko nenehno narašča število dijakov na gimnazijah, opozarja, da nekaj ni v redu z družbeno-ekonomskim položajem teh šol. Razen tega je očitno, da razdrobljeno gospodarstvo, od katerega pa je ta del šolstva v dobršni meri odvisen, temu področju ne more zagotavljati prepotrebne pomoči. Sindikati v Bosni in Hercegovini celo opozarjajo, da je v nekaterih predelih republike položaj poklicnega šolstva celo iz leta v leto slabši, namesto da bi se izboljševal.

Eden od problemov, s katerim se srečujejo tako imenovane poklicne šole, je tudi dualizem, ki se očituje na eni strani v šolah učencev v gospodarstvu, na drugi strani pa v tako imenovanih šolah s praktičnim poukom. Prav ta dualizem je pogojil tudi neenakost pogojev za izobraževanje mladih: medtem ko so šolam s praktičnim poukom vsaj do neke mere zagotovljeni pogoji za celovit izobraževalni proces, pa se v poklicnih šolah še naprej ohranja stari vajenski način izobraževanja.

Zavoljo tega sindikati v Bosni in Hercegovini poudarjajo potrebo, da se izboljšajo in izenačijo pogoji šolanja in izobraževanja v poklicnih šolah in v drugih šolah. Sindikati se bodo tudi zavzemali za učinkovitejše štipendiranje učencev v gospodarstvu.

VELEBLAGOVNICA

nama

LJUBLJANA

● priporoča potrošnikom hiter, sodoben in cenen nakup vseh potrebščin za sebe, za družino, za dom in za gospodinjstvo
● potrošnikom nudi blago na obročno odplačevanje
● za tuje kupce je v hiši menjalnica

Potrošniki lahko izbirajo blago v poslovalnicah:

TRGOVSKA HIŠA, Ljubljana, Tomšičeva 2

BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO, Ljubljana, Wolfova 1

KONFEKCIJA ELITA, Ljubljana, Čopova 7

BLAGOVNICA NAMA, Škofja Loka,

BLAGOVNICA NAMA, Kočevje

O DOGODKIH V KOPRSKI LUKI GOVORI JANKO KUŠAR, PREDSEDNIK RO SINDIKATA DELAVCEV PROMETA IN ZVEZ SLOVENIJE

ČE JE PREMALO ČASA ZA DELO Z LJUDMI...

Sklep delavskega sveta Luke Koper, da ob zadnjem izplačilu osebnih dohodkov zaradi slabših finančnih rezultatov v februarju zniža vrednost točke, je očitno sprožil izbruh že dolgo tlečega nezadovoljstva nad tem, da vodstvo podjetja in samoupravni organi niso in niso mogli najti časa za razgovor z ljudmi o njihovih težavah in problemih. Tako je 26. marca večerna izmena delavcev pri pretovoru blaga prekinila delo. Temu je naslednje jutro sledil protestni pohod transportnih delavcev po koprskih ulicah. Potem ko so o tem neljubem dogodku spregovorile družbeno-politične organizacije v podjetju in v občini in ko je delavski svet Luke Koper na izredni razširjeni seji sprejel več ukrepov s takojšnjo veljavnostjo, je v pristanišču spet steklo normalno delo.

Naša informacija o zadnjih dogodkih v koprski luki ne bi bila popolna, če se ne bi vprašali, ali je zares moralo priti do prekinitve dela, da je vodstvo podjetja skupaj s samoupravnimi organi in tudi s političnimi organizacijami le prisluhnilo predlogom in zahtevam delavcev glede urejanja njihovega standarda, delovnih razmer, nagrajevanja in drugega. Za odgovor, pravzaprav za mnenje smo zaprosili predsednika RO sindikata delavcev prometa in zvez Janka Kušarja, ki je za naš list izjavil naslednje:

»Z ustavitvijo dela so transportni delavci koprske luke samo vnovič opozorili na probleme, ki so že dolgo znani in glede katerih so sindikati — od osnovne organizacije do republiškega odbora — že večkrat zagani v luki in izven nje začehtevali, naj bi jih odgovorni orli razreševati. Vendar je vodilnim kadrom koprske luke v prizadevanjih za gradnjo pristanišča, za pridobitev novih tovorov in uresničevanje drugih operativnih nalog enostavno zmanjkalo časa za to, da bi delali tudi z ljudmi. V poslovnem smislu je luka nedvomno napredovala, vendar so se ob tem začeli kopičiti najrazličnejši notranji problemi. V tako napetem ozračju in v času, ko močno naraščajo življenjski stroški, po moji oceni, v luki res ne bi smeli zmanjševati obračunske vrednosti točke; zlasti še, če vemo, da se je zaradi napornega in povečanega dela ter neurejene prehrane lani zamenjalo kar tri četrtine delavcev pri pretovoru blaga. Ob tako močni fluktuaciji je delo z ljudmi toliko nujnejše, da bi interesi kolektiva prevladali nad interesi posameznikov.

Razmišljanja o tem, kaj vse naj bi bilo v luki narobe, v zdajšnjih razmerah nič ne pomagajo. Važnejši je nauk, ki naj bi ga dala zadnja prekinitev dela. V ospredje stopa nekaj dejstev. Samoupravni in vodstveni organi luke bi se, na primer, morali skupaj z drugimi dejavniki čimprej dogovoriti o tem, s kakšno stopnjo intenzivnosti naj bi se nadaljevala gradnja luke in kako bodo zagotovili potrebna sredstva. Glede na številna neurejena sistemska vprašanja in iz njih izvirajoč neenakopravni položaj koprske luke, namreč ne bi bilo prav, da bi sistemske slabosti na svojih plečih še naprej moral prenašati samo kolektiv koprske luke. Prav tako je očitno, da bi izboljšanju delovnih razmer — predvsem z modernizacijo in mehanizacijo pretovora — morali dati prednost pred investicijami v nadaljnjo gradnjo luških naprav in objektov. Slednjič, če se omejim na resnično najvažnejše naloge, bo moral kolektiv koprske luke čimprej povedati svoje mišljenje o politiki delitve dohodka in zlasti še o cenikih del.

Odgovorne dejavnike v luki, posebno še sindikalno organizacijo, torej čakajo zahtevne naloge, ki jih bodo morali razreševati brez odlašanja. Če sem poudaril potrebo in nujnost, da bi kolektiv bolj kot doslej sodeloval pri sprejemanju odločitev, s tem ni mišljena le boljša informiranost o dogajanju v luki in o njenih problemih, ampak bi se predvsem morala povečati skrb in odgovornost za »delo« z ljudmi. Naj zaključim: gre za to, da bi subjektivne sile v koprski luki morale spodbuditi zanimanje in interes celotnega kolektiva za razreševanje zadev skupnega pomena. Tako šele bi nastal resnični samoupravni dogovor o vseh pomembnejših vprašanjih delitve dohodka in osebnih dohodkov, notranje organizacije dela in poslovanja, družbenega standarda in ne nazadnje, tudi glede politike razvoja njihovega podjetja.

M. GOVEKAR

TO NAM NI V ČAST!

(Nadaljevanje s 1. strani)

ji, uživajo pravice po naših zakonih, saj podjetja poravnavajo zanje v domovini obveznosti do socialnega in zdravstvenega zavarovanja. Problem pa je v tem, da jih pogosto tako nizko zavarujejo, da so v primeru bolezni občutno na škodi, saj dobivajo nadomestila večinoma na osnovi poprečnega mesečnega zaslužka 530 N-dinarjev, kar pa je nekajkrat manj, kot v resnici zaslužijo. Še posebno se ti problemi zaostrijo v primeru težje nesreče, ki zapusti težje telesne poškodbe. V tem primeru dobivajo delavci zelo nizke invalidnine. Prikrajšani so tudi pri otroškem dodatku. V tem primeru upošteva socialno zavarovnaje njihov dejanski zaslužek in glede na cenzus, ki velja po naših zakonih za pridobitev pravice do otroškega dodatka, velika večina delavcev kljub številni družini ne dobiva otroškega dodatka.

Vprašanje zase so nadomestila v primeru slabega vremena. Razen nekaj dni v letu morajo naši delavci delati tudi v zelo slabih vremenskih razmerah, medtem ko nemški delavci — celo na istem gradbišču — počivajo pod streho in vendar prejemajo tri četrtine zaslužka.

Zato je v svojem zaključku predsednik republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Lojze Capuder ponovno spomnil predstavnike gradbenih podjetij na določila samoupravnih sporazumov, ki natančno odmerjajo gradbenim delavcem življenjske in delovne razmere ne glede na to, kje delajo. Posebej je poudaril potrebo po boljšem obveščanju, zavzel se je za uskladitev samoupravnih odnosov med delavci in podjetjem ter za ureditev vseh morebitnih spornih vprašanj, ki zadevajo zdravstveno in socialno varstvo naših delavcev na tujem.

V.

STIKI S TUJINO

● NOVA GORICA

Po dogovoru s študentskim krožkom »Bruno Buozzi« iz Pordenona (Italija) o zamenjavi predavateljev, je v Novi Gorici 25. marca letos predaval o šolskem sistemu v Italiji, prof. dr. Luigi Peresson iz pedagoškega zavoda Univerze v Padovi Prof. dr. Peresson je proučeval naš šolski sistem in je svoje ugotovitve zapisal v posebni knjigi, ki je izšla pred leti v Italiji. Sedaj pripravlja študijo o šolskih sistemih v vzhodnih evropskih državah. Predavatelja je spremljal dr. Michele La Grassa, predsednik omenjenega krožka. Oba gosta sta si v spremstvu predstavnikov OBSS Nova Gorica ogledala tudi novogoriško gimnazijo in se pogovarjala z ravnateljem in s profesorji te šole.

Predavanja dr. Peressona se je udeležilo približno petdeset poslušalcev, v glavnem prosvetnih delavcev. Predavanju so sledila številna vprašanja in živahna razprava, zlasti zanimive so bile ugotovitve predavatelja o slabih in dobrih straneh našega šolskega sistema ter stališča o vlogi šole v hitrem procesu razvoja gospodarstva.

Predstavniki OBSS Nova Gorica in krožka »Bruno Buozzi« so se tudi dogovorili za predavanje »O sistemu socialnega zavarovanja v Jugoslaviji«, ki naj bi bilo sredi maja tega leta v Pordenonu. Organizirali pa naj bi tudi »okroglo mizo« za razpravo o vprašanju posebnih šol.

T. B.

MNENJA IN STALIŠČA SINDIKATOV

● NOVO MESTO

Tudi sindikati v novomeški občini ugotavljajo v svoji občini težnje po zviševanju cen nekaterih osnovnih življenjskih artiklov, predvsem kruha, mesa in mleka ter nekaterih drugih pomembnih življenjskih artiklov. Proizvajalci oziroma posredniki utemeljujejo zvišanje cen predvsem zaradi podražitve surovin, embalaže, transportnih stroškov in energije ter zaradi zahtev po razširjeni reprodukciji in izboljšanju osebnih dohodkov.

Analiza gibanja cen v novomeški občini razkriva v januarju letos v primerjavi s povprečjem lanskega leta pri živilih indeks 111,2, kurjavi 107,8, pri stroških za higieno 107,7, stanovanjski opremi 103,4, tekstilnih izdelkih 102,5, storitvah 102,3 itd. Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta v Novem mestu pa je v razpravi o porastu življenjskih stroškov ugotovilo, da sedanja vznemirljiva nestabilnost trga prizadene razmeroma širok krog prebivalstva, ki že ob nespremenjenih cenah komaj zmore minimalne življenjske stroške. Najbolj zaskrbljujoča pri vsem tem pa je rast cen pri proizvajalcih. Splošno zviševanje cen nam-

Sindikalni »ne«

reč močno sili k povečanju lastnih osebnih dohodkov neodvisno od rasti produktivnosti, kar spet vpliva na zvišanje lastnih proizvodnih stroškov, le-ti pa na višje cene. Tako se vse skupaj vrti v začaranem krogu. Novomeški sindikati menijo, da so za obvladanje trga potrebni odločni ukrepi pristojnih organov, kajti samo politična akcija, omejena zgolj na prepričevanje, ne more zagotoviti trajnejših rezultatov.

V Novem mestu delovne organizacije predlagajo občinski skupščini, da bi se cene kruha dvignile pri belem od sedanjih 2,20 na 2,40 dinarja za kilogram in pri črnem od sedanjih 1,40 na 1,55 din za kilogram. Podražitev utemeljujejo z anuitetami za nove proizvodne prostore, s povečanimi transportnimi stroški na železnici, z zvišanjem cen premoga, elektrike, vode in odvoza smeti, z večjimi stroški pri kvasu in soli in z minimalnimi dohodki pekov. Oddelek za cene pri občinski skupščini meni, da se podražitvi kruha ne bo mogoče upirati in predlaga skupščini nove cene za bel kruh 2,40 in za črn 1,50 din za kilogram.

Pri mesu so zdaj poprečne cene za kg govedine 13,30 din, teletine 15,20 in svinjine 15,00 din za kg. Prodajalci zahtevajo nove poprečne cene za govedino 14,70, teletino 19,90 in svinjino 17,40 din za kg. Podražitev utemeljujejo predvsem s tem, da so porasle odkupne cene živine. Oddelek za cene pri novomeški občinski skupščini namerava predlagati za govedino in svinjino nižje cene od zahtevanih, za teletino pa višjo povprečno ceno.

Prav tako naj bi se dvignile cene mleka, in sicer pakirano v poletilenske vrečke od 1,45 na 1,60 dinarja za liter in pakirano v tetrapaku od 1,55 na 1,70 din za liter. Zvišanje cen utemeljujejo mlekarne s povečanjem stroškov za novo embalažo in z višjimi odkupnimi cenami mleka. Oddelek za cene pri občinski skupščini skuša to upoštevati in predlagati skupščini ustrezne spremembe.

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta je ob razpravi o teh vprašanjih zavzelo stališče, da se osnovni prehrambeni artikli, kot so črn kruh, standardno meso in mleko, ne smejo podražiti, ker bi to močno ogrozilo standard delovnih ljudi z nižjimi osebnimi dohodki. Hkrati je predsedstvo poudarilo, da s tem ne želi zmanjševati akumulacije tem delovnim organizacijam, temveč le sodi, da je potrebno reševati to vprašanje na druge, ekonomsko bolj učinkovite načine.

Da bi preprečili morebitne špekulativne namene proizvajalcev, da bi z zmanjševanjem proizvodnje preko trga pritiskali na povišanje cen, bo treba spremljati tudi količine teh izdelkov na tržišču. Vse špekulativne primere pa bo treba javno in ostro obsoditi ter jih v razgovorih s samoupravljavci preprečevati. S temi stališči je novomeški občinski sindikalni svet seznanil občinsko skupščino in njeno službo za cene ter vse delovne organizacije, ki so predlagale podražitev svojih izdelkov.

R. S.

BREST POHIŠTVO

Kod hodiš, sindikat?

KORAK NAPREJ

»Katalog nekaterih osnov in meril za vrednotenje dela v družbenih dejavnostih je namenjen predvsem vodstvom osnovnih organizacij sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije in občinskim ter medobčinskim vodstvom tega sindikata kot orientacija in pripomoček v njihovih prizadevanjih za uveljavljanje pravilnejšega in pravičnejšega vrednotenja dela.«

To so zapisali sestavljavci kataloga in ga izročili vodstvom sindikalnih organizacij v želji, da bi jim služil za pobudo in v oporo, ko se bodo v kolektivih dogovarjali za delitvena razmerja. Tako so napotilo republiškega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti tudi razumeli sindikalni delavci družbenih dejavnosti v Škofji Loki. Med prvimi so dali pobudo za družbeni dogovor o vrednotenju dela in sredstvih za delo osnovnih šol v letošnjem letu, hkrati pa so zasnovali enoten pravilnik o razdeljevanju osebnih dohodkov v osnovnošolskih kolektivih. To njihovo delo nas je privabilo v Škofjo Loko.

DOGOVOR MED DRUŽBO IN DEJAVNOSTJO

Zdravko Pivk, profesor na gimnaziji, je predsednik občinskega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti v Škofji Loki. Loški sindikalni delavci pravijo, da ima največ zaslug za bogato sindikalno dejavnost v zadnjem obdobju.

»Veseli me,« je dejal, »da smo bili prav sindikati pobudniki za družbeni dogovor o vrednotenju dela in finančnih sredstvih za delo osnovnih šol in da smo uspeli z osnutkom pravilnika o nagrajevanju okvirno vsebino kataloga presaditi v šolski kolektiv. Dve leti smo si prizadevali za to in zdaj je videti, da bomo dogovor v kratkem podpisali vsi trije partnerji: občinska skupščina, temeljna izobraževalna skupnost in občinski odbor sindikata delavcev družbenih dejavnosti.«

Katere bistvene značilnosti vsebuje predlog dogovora?

Tovariš Pivk je poudaril predvsem izhodiščno določilo dogovora, ki ureja osnovni odnos med družbo in dejavnostjo in se glasi: »Enak družbeno ekonomski položaj, ki ga vsem delavcem zagotavljajo ustava in ustrezni zakoni, je potrebno v praksi za delavce v osnovni šoli doseči le tako, da bomo sredstva za delo šolskih zavodov obravnavali kot družbeno-ekonomski odnos in plačilo za opravljeno potrebno delo. Delo osnovnih šol je treba vrednotiti na način, ki upošteva obseg, kakovost, zahtevnost in delovne pogoje opravljenega dela in je v skladu s samoupravnimi pravicami delovnih skupnosti šol.«

Po dogovoru se temeljna izobraževalna skupnost obvezuje, da bo na osnovi meril in programov dela zagotovila sredstva za materialne stroške, amortizacijo stavb in opreme in sredstva za osebne dohodke ter skupno porabo. Ob tem velja poudariti še eno značilnost loškega dogovora: iz skupnih sredstev za osebne dohodke bo TIS izločila 3 % za nagrajevanje posebnih uspehov osnovnih šol na področju vzgoje in izobraževanja.

»Po sklenjenem dogovoru bo masa za osebne dohodke v primerjavi z minulim letom za 30% večja,« je povedal Zdravko Pivk. »S takimi sredstvi bomo lahko zagotovili učitelju s srednjo strokovno izobrazbo povprečno 1300 dinarjev, z višjo strokovno izobrazbo 1600 dinarjev in z visoko strokovno izobrazbo 1900 dinarjev mesečnega osebnega dohodka. To so, kot rečeno, povprečja. Naša naloga pa je storiti korak dlje in se zavzemati za pravičnejše vrednotenje dela znotraj kolektivov.«

PRAVIČNEJŠE VREDNOTENJE DELA

V teh dneh so dobili šolski kolektivi osnutek enotnega pravilnika o razdeljevanju osebnih dohodkov na osnovnih šolah. Zbudil je veliko pozornost v kolektivih in v večini so mu naklonjeni. Prehodil pa je dolgo pot.

»Analiziral sem 5 pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov,« je dejal tovariš Pivk. »Med posameznimi šolami so bile velike razlike med delavci z enako izobrazbo in delovnimi izkušnjami. Zato so nekateri šolski kolektivi znatno odstopali od meril v katalogu. Nekateri so poveličevali izobrazbo, drugi delovne izkušnje, seveda vselej na račun drugih skupin, kajti mase osebnih dohodkov ni bilo mogoče raztegniti. Novi pravilnik zagotavlja zato med drugim enotnost v vrednotenju izobrazbe in dela vsaj na območju naše temeljne izobraževalne skupnosti. O predlogu, ki ga je sestavila tričlanska komisija, smo najprej razpravljali predstavniki sindikata, svetov šol in ravnatelji. Zdaj bodo o njem razpravljali izvršni odbori sindikalnih organizacij, zbori delovnih skupnosti in seveda tudi celotni občinski odbor družbenih dejavnosti.«

Novi pravilnik temelji v glavnem na naslednjih merilih za razdeljevanje osebnih dohodkov: ocena delovnega mesta, delovne izkušnje, štiri težavnostne stopnje glede na delovne pogoje, obseg dela in kvaliteta učno-vzgojnega dela.

Jože Peternelj, predsednik sveta osnovne šole v Škofji Loki in član občinskega odbora sindikata družbenih dejavnosti pravi: »Zasnovani pravilnik pomeni novo kvaliteto v vrednotenju dela. Mimo drugega, kot so pravičnejša merila za vrednotenje dela, nam prinaša tudi višje osebne dohodke. Take odlike bi mu moral vsak kolektiv priznati in se ob odločanju zanj ali proti njemu zavedati, da lovimo zadnjo priložnost, ko urejamo eno od najbolj občutljivih vprašanj v šolskih kolektivih.«

Peter Finžgar, predsednik izvršnega odbora sindikata prosvetnih delavcev v Škofji Loki, pa je dejal: »Tako kvalitetnih pravilnikov ne bi mogli zasnovati na posameznih osnovnih šolah. V razmeroma majhnih kolektivih se, žal, ne da ogniti težnjam prevladujoče izobrazbene skupine v kolektivu. Zato menim, da smo se člani sindikalnih organizacij in drugi občinski dejavniki, ki se vključujejo v našo akcijo, to je predvsem organizacija zveze komunistov prosvetnih delavcev, dolžni zanj zavzemati in dopovedati v kolektivih, da je temelj naših prizadevanj ustvariti pravičnejše delitvene odnose in s tem tudi medsebojne odnose. Oboje pa bo v prid dobremu učno-vzgojnemu delu v kolektivih.«

Akcija škofjeloškega sindikata delavcev družbenih dejavnosti tako prehaja v zaključno obdobje. V teh dneh bodo njegovo delo na skupnem posvetu ocenili člani občinskega odbora in člani izvršnih odborov osnovnih organizacij prosvetnih delavcev.

I. V.

LILET
TOVARNA OBUTVE
MARIBOR
izdeluje žensko modno obutev in se priporoča s svojimi prodajalnami
v Mariboru, Žalcu, Rijeki, Beogradu, Kikindi, Sisku

»Smreka«
Veliko izbiro stavbnega pohištva, parketa, salonita, opeke, bitumenskih izdelkov, teraco plošč, cementa, apna, italijanskih keramičnih plošč in drugega gradbenega materiala ter premoga in žaganega lesa vam nudi
TP »Smreka« Maribor
PRODAJAMO ZA DEVIZE Z 10 % POPUSTOM!
Dajemo potrošniške kredite brez porokov!

NE LE SEZNANITI, TUDI SPREJETI!

Gorenjski sindikati so sestavili načrt za javno razpravo o političnih ciljih in nalogah sindikatov

Zasnova o političnih ciljih in nalogah slovenskih sindikatov, ki jo je pripravil Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije, je naletela na terenu na ugoden odmev.

Občinski sindikalni sveti se že povezujejo z osnovnimi sindikalnimi organizacijami in snujejo načrte, kako bi bila razprava o političnih ciljih in nalogah sindikatov kar najbolj plodna. Tako so se na primer minuli teden sestali na Jesenicah predstavniki sindikalnih svetov z območja Gorenjske in na tem posvetu osnutek akcijskega programa temeljito proučili, obenem pa se dogovorili, kako ga bodo približali članom sindikata.

»Naš namen ni le v tem, da bi samo seznanili članstvo s smernicami za delo republiških sindikatov...«, nam je pripovedoval Slavko Kalan, tajnik ObSS Kranj. »Zadali smo si, da bomo zasnovo o političnih ciljih in nalogah slovenskih sindikatov tako približali članom osnovnih sindikalnih organizacij, da bodo vsebino bodočega delovanja tudi dejansko sprejeli. Menimo, da je delovni program zelo kvaliteten, zato sodimo, da naša prizadevanja ne bodo ostala brez sadov...«

Jeseniški sestanek je torej med drugim predstavljal tudi delovni dogovor, kako se organizirati pri uresničevanju teh prizadevanj.

»Naš prvi korak bo razširjena seja predsedstev občinskih sindikalnih svetov Gorenjske...«, je nadaljeval Slavko Kalan. »Na sejo smo med drugim povabili tudi predstavnika slovenskih sindikatov, da bi obrazložil bodočo akcijo sindikatov. Na tem posvetu pa bomo skušali tudi primerjati programe občinskih sindikalnih svetov z republiškimi ter jih med seboj uskladiti...«

Temu posvetu gorenjskih občinskih sindikalnih svetov bo nato sledil razgovor s predsedniki in tajniki osnovnih sindikalnih organizacij. Dnevni red bo v bistvu tak, kot bo na prej omenjeni seji predsedstev občinskih sindikalnih svetov. Temu razgovoru prestavnikov osnovnih sindikalnih organizacij pa bodo nato sledile še seje izvršnih odborov sindikalnih organizacij.

»Za zaključek se bomo sestali na občinskem sindikalnem svetu, kjer bomo zbrali pripombe, jih oblikovali in potlej seveda posredovali republiškim sindikatom...«, je povzel Slavko Kalan.

A. Ul.

O ZREZKU: IN O POLITIKI:

ki je bil, pa ga ni več

ki je ni bilo, pa zdaj je

(Nadaljevanje s 1. strani)

no izhodišče za njihovo dejansko razreševanje. Še več, teze dajejo na osnovi demografskih in blagovno tržnih projekcij jasno usmeritev razvoja v kmetijstvu v prihodnjih dvajsetih letih. Dokument pa je po mnenju vseh članov plenuma republiškega odbora objektiven v prikazovanju preteklosti in v ocenjevanju sedanjosti. s tem pa je tudi realen v načrtovanju prihodnosti. Med drugim je zato v sklepih plenarnega zasedanja poudarjeno:

- Plenum ocenjuje, da so v tezah nakazane primerne rešitve nadaljnjega razvoja tako družbenega kot zasebnega kmetijstva. Za tak razvoj pa so v prvi vrsti potrebni znanje in sredstva, zato ga bo možno uresničiti postopno in ob skrbnem družbenem usmerjanju. Prednost v tem razvoju mora imeti moderna specializirana in rentabilna kmetijska proizvodnja, ki se razvija v skladu s potrebami na domačem in na tujem trgu. Zato je učinkovit razvoj kmetijskega tržišča na osnovi dolgoročne povezanosti med dejavnostmi oziroma med proizvodnimi, predelovalnimi in trgovskimi organizacijami temeljnega pomena.
- Plenum se strinja z ocenami v tezah, da je potrebno v našem plansko-blagovno-tržnem gospodarstvu zagotoviti potrebne blagovne in materialne rezerve, ki bi omogočale dolgoročno usmeritev kmetijstva na osnovi stabilizacije tržnih razmer. Bilo bi škodljivo tako za kmetijstvo kot za celotno gospodarstvo, če bi še naprej izvajali administrativno politiko depresivnih cen za kmetijske proizvode, če bi bilo to v škodo z družbeno-ekonomskega položaja zaposlenih v kmetijstvu in v živilski industriji.

In nato:

- Plenum zavezuje vodstva sindikalnih organizacij v kmetijstvu in živilski industriji — da skupaj z vodstvi ZK in ZM razvijejo učinkovito javno razpravo na osnovi tez in da v tej razpravi pomagajo izoblikovati stališča in sklepe za nadaljnjo družbeno akcijo, predvsem pa za razreševanje problemov znotraj posamezne delovne organizacije. Prav tako pa je potrebno, da sodelujejo pri razreševanju problemov širšega družbenega značaja, da bi bil razvoj kmetijstva v bodoče še bolj uspešen.

Že iz teh dveh zaključkov je možno jasno razbrati trenutno razpoloženje v sindikatu. Zanj je značilno dvoje: ovrednotenje tez CK ZKS o nadaljnjem razvoju kmetijstva kot izredno pomemben dokument za bodoči družbeno-ekonomski položaj tako kmetijstva kot zaposlenih v tej dejavnosti, obenem pa bojazen, da bi ne ostali samo pri dokumentu. Z drugimi besedami povedano: dokument lahko pomeni osnovo za razreševanje problemov, če bomo prešli od besed k dejanjem.

Lahko bi tudi rekli: kljub temu, da imajo sindikati nekatere posamezne pripombe na stališča v tezah, kljub svojim dopolnilnim predlogom, teze same in predvsem način razreševanja problemov v kmetijstvu sprejemajo kot svojo akcijo. Pri tem sindikati:

- podpirajo tista stališča v tezah, ki opozarjajo na potrebo po hitrejši modernizaciji kmetijstva in po še trdnejši gospodarski in samoupravni povezavi družbenega in zasebnega sektorja;
- se v celoti strinjajo z utemeljitvijo, da ni potrebno večati agrarnega maksimuma, obenem pa podpirajo druge možne načine, da bi v ekstenzivnih kmetijskih predelih izoblikovali površinsko dovolj velike proizvodne enote, ki bi zagotavljale kmetu, da z osebnim delom rentabilno in intenzivno gospodari na obdelovalni zemlji;
- opozarjajo, da je sicer potrebno pospeševati procese deagrarizacije in socialne diferenciacije na podeželju na osnovi modernizacije kmetijske proizvodnje, pri čemer pa je potrebno razvijati tudi učinkovito kmečko zavarovanje in zagotoviti primerno socialno varnost kmečkih ljudi, še posebej ostarelih.

BOJAN SAMARIN

Pravna posvetovalnica DE

● VPRAŠANJE:

Kot vdova prejemam družinsko pokojnino po možu. Ker se nameravam ponovno omožiti, me zanima, ali bom v tem primeru izgubila pravico do družinske pokojnine.

Š. C. — Luče

● ODGOVOR:

Po določbi 1. odst. 107. člena temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju izgubi pravico do družinske pokojnine zaradi skleditve zakonske zveze vdova, ki še ni stara 45 let.

Če ste že dopolnili 45 let starosti, boste torej obdržali pravico do družinske pokojnine kljub ponovni poroki.

M. VEHOVEC

● VPRAŠANJE

Rudnik prehaja v likvidacijo in se vključuje v novo podjetje iz Maribora. Premoženje rudnika bo z zemljišči vred prešlo v upravljanje novega podjetja.

Delavsko prosvetno društvo »Svoboda« si želi zgraditi kulturni dom. Upravo rudnika je društvo zaprosilo, da mu odstopi v ta namen parcelo. Rudnik to zavrača in se pri tem sklicuje na predpogodbo z novim podjetjem, s katero je določeno, da se brez obojestranskega soglasja ne more izvršiti nobena odtujitev sredstev, tudi zemljišč ne.

Kaj lahko stori društvo, da dobi parcelo v ta namen?

P. B. — SENOVO

● ODGOVOR

Iz vašega pisma ni razvidno, ali je zoper rudnik že uveden stečaj. Če se bo izvedel redni stečaj, bo Okrožno gospodarsko sodišče izvedlo postopek v skladu z zakonom o prisilni poravnavi in stečaju.

Ker nad rudnikom še ni izvedena likvidacija, so zemljišča v upravljanju rudnika. V primeru, da drugo podjetje prevzame rudnik — to je njegovo premoženje v celoti, kakor domnevate in kakor je razbrati iz predpogodbe med rudnikom in tem novim podjetjem, je prav gotovo potrebno privoljenje novega podjetja za odstop določenega dela premoženja (na primer parcele), ker bi novo podjetje v nasprotnem primeru lahko odstopilo od pogodbe.

Vaše društvo pa lahko poskuša doseči soglasje rudnika in novega podjetja s sodelovanjem skupščine občine o tem, da se društvu prepusti v upravljanje in uporabo parcela, na kateri se lahko zgradi dom.

J. TRAJČEV

● VPRAŠANJE:

Od novembra 1951 do septembra 1952. leta sem bil zaposlen pri sorodniku v njegovi avtomehanični delavnici. Čeprav nisem bil izučen v tej stroki, sem se kmalu s praktičnim delom usposobil za opravljanje vseh avtomehaničnih del in sem delal preko vsega dneva. Ker me delodajalec ni prijavil v socialno zavarovanje in mi ni vpisal časa zaposlitve v delovno knjižico, bi rad zvedel, ali lahko še uveljavim to delovno dobo, ki jo lahko potrdijo priče.

P. J. — Kamnik

● ODGOVOR:

Po določbi 1. odst. 184. čl. temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju, ki velja od 14. 1. 1967. leta dalje, so lahko zavarovanci zahtevo, da se jim po izjavah prič ugotovi zavarovalna doba, vložili do 31. XII. 1967. leta. Po tem dnevu pa lahko vložijo tako zahtevo izjemoma le še tisti, ki iz objektivnih vzrokov tega niso mogli prej storiti, kakor tudi tisti, ki niso bili v delovnem razmerju in niso bili zavarovanci, če postanejo zavarovanci, vendar samo še v enem letu od ponovnega vstopa v delovno razmerje oziroma od začetka opravljanja druge dejavnosti, na osnovi katere so obvezno zavarovani.

Zatorej ne morete več z uspehom uveljavljati pokojninske zavarovalne dobe, ker ste bili pred potekom zakonskega roka v delovnem razmerju in ste torej zamudili rok za uveljavitev svoje pravice.

M. VEHOVEC

KUPON za pravno posvetovalnico DE

KNJIGA, KI MORA BITI VEDNO PRI ROKI, JE

VERBINČEV

SLOVAR TUJK

Razlaga okrog 30.000 tujk, 772 strani velikega slovarskega formata,
vezava v lepo in trpežno platno
Cena 80,00 din

Knjigo, ki je pravkar izšla v drugi izdaji, zahtevajte po vseh knjigarnah ali pa jo naročite pri zastopnikih založbe, kakor tudi neposredno na naslov

CANKARJEVA ZALOŽBA
Ljubljana, Kopitarjeva 2

PRED RAZPRAVO O NADALJNJEM RAZVOJU KMETIJSTVA

Ne več kot deset hektarov

Že dolgo je znano, da doživlja naše kmetijstvo težko krizo. V razgovorih, kako mu pomagati, že lahko slišimo najrazličnejše predloge, še zlasti zdaj, ko bo stekla beseda o razvoju kmetijstva tudi v vodstvu ZKS. Te dni je namreč komisija CK ZKS za družbeno-ekonomske odnose in ekonomsko politiko zaključila večmesečno pripravljanje gradiva o razvoju kmetijstva in samoupravnih odnosov na vasi. Kakor je znano, bo po predlogu konference ZKS ta tema glavna točka dnevnega reda na 13. seji centralnega komiteja ZKS, ki bo 7. aprila, nakar bo prišla junija tudi na dnevni red II. seje konference ZKS.

Sodeč po pripravljenem gradivu, ki je bilo pred sejo objavljeno v listu Komunist, naj bi centralni komite predvsem idejno-politično ocenil vlogo in mesto kmetijstva v družbi ter opredelil realne možnosti za njegov nadaljnji razvoj.

A kakšen bo ta razvoj? Ali bomo še naprej naglo podružbljali kmetijsko proizvodnjo ali pa bomo ukinili zakon o zemljiškem maksimumu in tako povečali možnost, da kmetje bistveno povečajo proizvodnjo za trg?

Komisija CK ZKS za družbeno-ekonomske odnose in ekonomsko politiko je v pripravljanju gradiva za sejo CK ZKS oblikovala zelo jasna stališča do tega občutljivega vprašanja. Menila je, da bi ukinitev agrarnega maksimuma sprožila socialno razločevanje kmečkega prebivalstva na osnovi lastništva zemlje, s čimer bi se odpovedali dolgoročnemu cilju: podružbiti zemljo kot proizvodno sredstvo. Računati pa bi morali tudi na vse druge neprijetne posledice ekonomske, socialne in politične narave. Taka usmeritev bi po mnenju komisije vodila sicer k relativni ekstenzifikaciji dela na enoto površine na »kmečki farmi«, če bi le-ta hotela postati konkurenčna — ali pa bi morali kmetje izkoriščati tuje delo. Kmečka posest bi se morala tako večati podobno kot evropska, kapitalistična »kmetija«. V procesu povečanja kmetij bi se tudi proces socialnega razločevanja močno pospešil in okrepil, to pa pomeni, da bi se povečal tudi pritisk na odseljevanje ljudi iz podeželja. Naša družba bi se tako znašla pred dejstvom, da bi morali hitreje odpirati delovna mesta izven kmetijstva in nameniti veliko denarja za razrešitev nastalih socialnih problemov.

Letno stopnjo zaposlovanja izven kmetijstva smo z dolgoročno projekcijo opredelili s 3 do 4 %, torej visoko, kljub temu pa prenizko, da bi zaposlila presežek prebivalstva iz vasi pri tako naglem procesu razslojevanja. Če bi se hoteli po posestni strukturi približati sedanjemu stanju v zahodnoevropskih državah ali doseči z zakonom predvideni maksimum, da bi vsaka kmetija razpolagala v povprečju z 10 hektarji obdelovalne zemlje — kar bi ji dajalo več možnosti za tržno proizvodnjo, kot jih ima danes — bi se število kmečkih gospodarstev zmanjšalo za 75 %, to je na 50 tisoč kmetij. Če pa bi želeli povečati kmetije na 50 ha, potem bi jih imeli le 10.000 oziroma bi jih obdelovalo le še 5 % kmetijskega prebivalstva.

Računi kažejo, da bi morali ob pospešenem razslojevanju kmetijstva odpreti 100.000 delovnih mest več, kot jih predvideva naš dolgoročni družbeno-ekonomski razvoj.

Objektivno nam torej ostane edini izhod v tem, da ne odpiramo procesov, ki bi nastali z odpravo zemljiškega maksimuma. Le z modernizacijo kmetijstva, na osnovi mešane zemljiške lastnine, z usmeritvijo na visoko stopnjo intenzivnosti, ki jo moramo doseči z uporabo drugih proizvodnih dejavnikov, kot so sredstva, znanje, delo na kooperacijski osnovi je po nasvetu kmetijskih strokovnjakov — komunistov mogoče doseči in spodbujati uspešen ekonomski, socialni in družbeno-politični razvoj kmetijstva na vasi. Takšno smer razvoja pa je možno uresničiti le z jasno idejno-politično usmeritvijo in zavestno akcijo vseh družbenih sil.

Za zasebno kmetijstvo torej ni sprejemljiva »farmska« pot preobrazbe kmetijstva, marveč le pot kooperacije, zadružništva in povezovanja s socialističnim gospodarstvom.

V. B.

inles
OKNA
VRATA
POLKNA
PRODAJA NA KREDIT
ribnica

MEDVOŠKA TESNILKA SE JE RAZVILA V VELIKO KEMIČNO TOVARNO

Velikopotezna poslovnost

Medvoška Tesnilka je moderna tovarna. Moderna v vseh pogledih: po proizvodnem procesu, proizvodnem programu, raziskovalni in laboratorijski dejavnosti, po sodobnem poslovanju, po poslovnih odločitvah, po miselnosti, ki v pravi meri vrednoti znanost in strokovnost.

Bodimo še bolj prepričljivi: lani so povečali v Tesnilki proizvodnjo v primerjavi z letom poprej za 42 %, prodajo za 37 %, osebne dohodke so zvišali za 21 % in zdaj znašajo v povprečju 1470 dinarjev. Uvedli so obračun po direktnih stroških, v Romunijo so prodali nov Know-How inženiring za proizvodnjo gumi-azbestnih tesnilnih plošč. S svojimi proizvodi so se vključili v proizvodni program nekaterih evropskih avtomobilskih tovarn, pridružili so k svoji organizaciji tovarno Fenolit iz Borovnice in se tako uvrstili med največje kemične tovarne v Sloveniji. Na pragu letošnjega leta pa je stekla proizvodnja v njihovi solastniški tovarni onstran meje v Šmihelu pri Pliberku.

Medvoška Tesnilka je že znana po svojih tesnilih in filtrih za avtomobilsko industrijo in po tehničnih laminatih za strojno industrijo. Novost v njihovem proizvodnem programu pa so tako imenovani kaširani materiali za tiskana vezja za potrebe elektronske industrije. Osnova je njihov tehnični laminat, prevlečen z bakreno folijo ali impregnirani papir z umetnimi smolami ali impregnirana steklena vlakna z umetnimi smolami. Preprosto in komplicirano hkrati. Tehnološki postopek namreč še zdaleč ni preprost. Proučili so ga strokovnjaki v domači hiši in ni plod odkupljenih licenc tehnično bolj razvitih svetovnih firm. Kvaliteta teh in drugih izdelkov pa jim vse bolj odpira vrata na tuja tržišča s konvertibilno valuto.

Direktor Tesnilke Viktor Meglič pravi: »Tak razvoj moramo pripisati pravilno zastavljeni kadrovski politiki pri nas. Veliko pozornost posvečamo razvojnemu sektorju in laboratorijskim raziskavam ter kontroli. To pa terja veliko strokovnih kadrov. Zato je med približno 500 zaposlenimi 18 strokovnjakov z visokošolsko izobrazbo, to so inženirji kemije, strojniki, gradbeniki, arhitekti in diplomirani ekonomisti; 11 strokovnjakov ima višjo izobrazbo, 67 pa srednjo, v glavnem so to tehniki. Med strokovnjaki je veliko mladih ljudi.«

ČISTI RAČUNI

Z letošnjim poslovnim letom živita v skupni organizaciji združenega dela medvoška Tesnilka in borovniški Fenolit.

»V Fenolitu proizvajajo umetne smole, bakelitne praške in finalni izdelek bakelitne odpreske. Naša tovarna je bila vedno med njihovimi največjimi kupci, saj so ti proizvodi hkrati osnovna surovina za naše izdelke. Tako so nas že dlje družili nekateri skupni interesi, čvrste pogodbe o poslovno tehničnem sodelovanju, kar smo končno, po dveh letih temeljitih priprav, zapečatili z integracijo. S to integracijo smo hkrati uspeli zaokrožiti program termostabilnih plastičnih mas. Fenolit ima v integriranem podjetju enak samoupravni status kot druge naše ekonomske enote. Se pravi, da imamo decentralizirano samoupravo, skupni proračun, v katerem združujemo sredstva vseh enot, medtem ko je gospodarjenje s skladom skupne porabe in delitev osebnih dohodkov v pristojnosti vsake enote.«

S temi vprašanji je direktor Meglič povezal tudi prehod na obračun po direktnih stroških:

»Zdaj vemo, kako je z zalogami, kje je skrit denar, zelo lepo je mogoče urediti nagrajevanje, veliko lahko prihranimo pri stroških,« je dejal. Za primer naj povem, da pomenijo v naši panogi materialni stroški 70 do 80 %. Kolikšen denar je to, če nam jih uspe nekaj znižati! In prav nova metoda obračunavanja stroškov omogoča varčevanje z njimi. Prav gotovo smo lahko tudi zaradi tega hitreje razrešili vse ekonomske odnose s Fenolitom pred integracijo. Zdaj pa še toliko bolj, ker bodo naše odnose uravnavali čisti računi.

PODJETNOST NA TUJEM

Razmeroma velika sredstva, ki jih je Tesnilka naložila v svoj razvoj, so se sicer že v veliki meri vrnila, še bolj izdatno pa se vračajo zdaj, ko je njihov razvojni oddelek uspel tudi izvoziti svoje znanje.

»V Romunijo smo prodali nov Know-How inženiring za tovarno gumi-azbestnih tesnil. To je za nas velik uspeh. Znašli smo se v konkurenci s sedmimi podjetji iz zahodnih držav in na natečaju zmagali. Vsekakor je to lepo priznanje našim strokovnjakom. Na vidiku so še nekatere druge države.«

In slednjič še o tovarni »Filterwerk« v Šmihelu pri Pliberku. To je, mimogrede, prva naša investicija na tujem v proizvodno podjetje.

»To podjetje smo ustanovili v enakih deležih skupno z avstrijskim financerjem. Tesnilka je prispevala sredstva za ustanovitev podjetja, del sredstev vsebuje naš inženiring, hkrati pa smo dobili tudi pri avstrijski banki kredite pod zelo ugodnimi pogoji. Želim poudariti, da so krajevne oblasti in deželna vlada na avstrijskem Koroškem pokazale velik interes za to podjetje in nas pri financiranju tudi podprle. Vedeti moramo, da je bilo to področje doslej brez večjih možnosti za zaposlitev. Letos je sicer zaposlenih v tej tovarni šele 45 delavcev, toda že prihodnje leto jih bo 100. Njihovi zaslužki so enaki osebnim dohodkom delavcev v našem medvoškem podjetju. Z avstrijskim partnerjem si bomo tudi v enakih deležih delili dobiček. Dobre strani te poslovne odločitve? Nedvomno je najpomembnejša ta, da nas bo »Filterwerk« direktno pripeljal na tržišče EFTE in da se bomo zaradi tega lahko ognili carinskim preprekam.«

J. VRHOVČAK

Da ne bo prepozno

(Nadaljevanje s 1. strani)

surovin. In slednjič, zmanjšan izvoz bi še bolj prizadejal kronične težave v naši plačilni bilanci. Morda bi veljalo to, za streznjenje, celo najprej poudariti. Iz kopice podatkov o uvozu in izvozu povzemimo le končni rezultat: v minulih letih se je zunanjetrgovinska pasiva zvečala za 166 %!

Medtem pa je znano, da razvite države še posebno negujejo svoj izvoz, čeprav imajo manjše proračunske in bilančne težave, kot jih imamo mi. Podatki kažejo, da stimulirajo izvoz v obliki davčnih olajšav, oprostitve carinskih dajatev, oprostitve dajatev na osebne dohodke in na dobiček, nudijo ugodnosti pri investicijah v izvozne zmogljivosti itd. Eno z drugim pa to pomeni 15 do 33 odstotkov izvozne vrednosti.

O vseh teh in še mnogih drugih vprašanjih so govorili na upravnem odboru gospodarske zbornice in sprejeli predloge koordinacijskega odbora, ki vsebujejo rešitve za povečanje stimulacije izvoza na konvertibilna področja. Ti predlogi so:

- ukiniti je potrebno dosedanji instrument povračila carine;
- uvesti instrument pavšalnega povračila carine ne glede na izvor reprodukcijskega materiala — to dopušča tudi GATT — pri čemer naj znaša znesek povračila carine pri izdelkih srednje obdelave 6 % izvozne vrednosti, pri izdelkih visoke obdelave pa 13 % izvozne vrednosti. Pri tem so izvozniki v primeru uvoza reprodukcijskih materialov dolžni plačati celotno carino, če pa kupujejo domač reprodukcijski material, imajo s tem možnost kompenzirati zaradi carine višje domače cene.

Ta predlog bodo pristojne službe pri republiški gospodarski zbornici dokončno oblikovale in ga posredovale zveznim institucijam.

In v čem je potem razlika med dosedanjim in predlaganim izvoznim instrumentom? Z uveljavitvijo predlaganega instrumenta, so poudarili na upravnem odboru gospodarske zbornice, bi izboljšali razmerja celotne izvozne stimulacije v korist izdelkov visoke obdelave. To razmerje je znašalo ob sprejemu gospodarske reforme 1:2, v sedanjih razmerah pa znaša 1:1,55, z uveljavitvijo predlaganega instrumenta pa bi znašalo 1:1,76.

Uresničitev predlaganega ukrepa bi glede na obseg, strukturo in regionalno usmerjenost jugoslovanskega gospodarstva terjala približno 800 milijonov dinarjev sredstev. Učinek predlaganega instrumenta pa bi nedvomno vplival na večjo stabilizacijo domačega tržišča, na umiritev naraščanja proizvodnih stroškov in cen ter na večjo liberalizacijo uvoza.

I. V.

PREHRANA IN AGROKOMBINAT EMONA STA SE ZDRUŽILA

Spet nov velikan

Združeno podjetje bo doseglo letos že več kot 2 milijardi čistega dohodka
● Priključitev Agrokombinata-Emona k ljubljanskemu trgovskemu podjetju Prehrana je bila izglasovana z veliko večino

Na tiskovni konferenci so direktor ljubljanske Prehrane Franc Nebec, direktor Agrokombinata Emona inž. Zmago Hrušovar ter pomočnik direktorja Prehrane Ljubo Filipan seznanili novinarje z rezultati referenduma v Agrokombinatu Emona, kjer je kolektiv minuli teden glasoval za združitev z ljubljansko Prehrano. Za pripojitev je glasovalo 1589 članov kolektiva Agrokombinata Emona, proti pa je bilo 236 članov.

»Ta integracija je izrednega ekonomskega pomena,« je dejal Ljubo Filipan, »zlasti kar zadeva povezavo proizvodnje s trgovino; le-ta bo prinesla združenemu podjetju, ki bo kmalu dobilo tudi novo ime, veliko prednosti in neposrednih koristi, hkrati pa tudi potrošnikom zagotovila večjo kakovost blaga, najboljšo izbiro in še boljšo oskrbo...«

KAJ PRINAŠA INTEGRACIJA

»Kmetijsko proizvodna ter predelovalna industrijska dejavnost Agrokombinata Emona z vsemi obrati bo v združenem podjetju dobilá močnega odjemalca,« je dejal inž. Zmago Hrušovar. »Proizvedeno blago bomo lahko ponudili domačemu trgu preko lastne maloprodajne mreže in preko lastne grosistične dejavnosti, na zunanji trg pa preko lastne organizacije izvoza. Razen tega dajeta organizacija proizvodnje in organizacija prometa z blagom v istem podjetju poroštvo za prodajo lastne proizvodnje, za stabilnost in povečanje proizvodnje, za prožnejše usmerjanje proizvodnje na tiste izdelke, ki jih bo zahteval trg.«

V združenem podjetju je prav zaradi povezanosti med proizvodnjo in trgovino veliko možnosti za boljšo nabavo in prodajo pri istem podjetju, na primer pri nabavi surovin ter pri prodaji izdelkov,« je pojasnil Franc Nebec. »Iz enakega razloga bo prišla v združenem podjetju veliko bolj do izraza tudi povezava uvoza z izvozom — na primer pri raznih kompenzacijskih in vezanih poslih, v maloobmejnem prometu in pri sejemskih sporazumih. Lastna proizvodnja, ki je pri Emoni dovolj zanimiva za tuja tržišča, daje v združenem podjetju glede na združitev zunanjetrgovinske dejavnosti velike možnosti za povečanje izvoza. Prodajo inženiringa na tujih tržiščih bomo v združenem podjetju izkoristili tudi za komercialne posle. Agrokombinat Emona, čeprav ima zelo močno razvito dejavnost inženiringa, sam te prednosti doslej ni mogel v celoti izkoristiti.«

POMEMBNA PREDNOST — ZMANJŠANJE STROŠKOV

Ena izmed zelo pomembnih prednosti, ki jo prinaša integracija, je nedvomno tudi v možnosti zmanjšanja stroškov poslovanja celotnega podjetja. Na tem področju se razkrivajo zlasti naslednje možnosti:

● Dodatne dejavnosti, ki so bile pred združitvijo predvidene pri obeh podjetjih, bodo odpadle v vseh tistih primerih, ko jih ima že vpeljane eno izmed združenih podjetij. Za primer: Emona je predvidela gradnjo novih skladišč, nakup opreme za pakirnico, nove hladilne zmogljivosti in druge objekte, kar vse že obstaja pri Prehrani v zadostnih zmogljivostih za dejavnost združenega podjetja. Po drugi strani pa je Prehrana predvidela uvedbo proizvodnje mesnih in delikatesnih proizvodov, kar lahko zdaj brez problema izvede specializiran obrat »Emone«.

● Večji promet združenega podjetja bo nedvomno vplival tudi na večjo izkoriščenost hladilnih, skladiščnih, parkirnih in drugih zmogljivosti, kar bo zagotovilo tudi večji dohodek podjetja.

● Na znižanje stroškov mora nujno vplivati tudi združitev prostorov v dislociranih enotah.

● Združevanje finančnih, računovodskih in splošnih služb, dobro proučena organizacija dela na vseh področjih, skupno izkoriščanje transportnega parka — vse to so prav gotovo obširna področja zniževanja stroškov poslovanja.

ORGANIZACIJA ZDRUŽENEGA PODJETJA

V združenem podjetju je temeljna organizacijska enota glavna direkcija. Poleg nje pa je predvidenih še osem direkcij, preko katerih bodo zasnovali celotno poslovanje združenega podjetja. Le-te so: direkcija za proizvodnjo, direkcija za trgovino na debelo, direkcija za malo prodajo, direkcija za zunanjo trgovino, direkcija za turizem in gostinstvo, direkcija za investicije, projektiranje in inženiring, direkcija za finančne zadeve in direkcija za splošne zadeve.. V združenem podjetju bo ostal generalni direktor Franc Nebec.

V elaboratu o prednostih integracije — le-tega so v celoti objavili tudi v tovarniškem listu Agrokombinata Emona — so med drugim prikazani tudi ekonomski in finančni učinki integracije: na osnovi predvidenih programov Agrokombinata Emona in Prehrane ter na osnovi rezultatov poslovanja v minulem letu bo združeno podjetje lahko ustvarilo že v enem ali v dveh letih najmanj 5 do 6 milijard S-din sredstev za poslovni sklad in najmanj 3 milijarde S-din za amortizacijo. V primerjavi z minulim letom se bo dohodek podjetja v dveh letih povečal kar za 69 odstotkov, osebni dohodki za najmanj 40 odstotkov, za sklade pa naj bi prigospodarili kar 79 odstotkov več sredstev.

M. Z.

NAŠA SERIJA SESTAVKOV NA TEMO: »PAKET PROTI NELIKVIDNOSTI — KAJ JE TO?«

Vse več stranpoti

Kaže, da so imeli prav tisti, ki so se zavzemali za postopnost pri uveljavljanju ukrepov proti nelikvidnosti ● Bomo vnovič odkrili Ameriko? ● Kako ukrepati, da se dobre namere v praksi ne bi povsem izjalovile

Potem ko smo v dosedanjih prispevkih opozorili na najvažnejše možne posledice doslednega uveljavljanja ukrepov proti nelikvidnosti, zdaj začenjamo s prikazom dejanske bitke za izboljšanje plačilne sposobnosti in za večjo finančno disciplino pri vseh uporabnikih družbenega premoženja. Ob tem se, žal, ni mogoče izogniti ugotovitvi, da v praksi še zdaleč ni tako, kakor naj bi bilo, oziroma kakor so poslanci zvezne skupščine želeli doseči, ko so z večino glasov potrdili sprejem »paketa ukrepov proti nelikvidnosti«.

Kakor je znano, je v prvem trenutku največ skrbi vzbudilo izvajanje treh predpisov: dveh zakonov o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju ter zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o službi družbenega knjigovodstva. Tako je bilo zato, ker kolektiv, ki posluje z izgubo ali ki na žiro računu nima likvidnih sredstev, po »novem« ne bi smel izplačati več kot 80 % osebne dohodke. Drugič pa je bila bojazen motivirana s tem, da delovna organizacija, ki ima do upnikov v državi neporavnane obveznosti, starejše od 60 dni in ki presegajo 10 % vseh njenih neporavnanih obveznosti, ne sme uvažati ne surovin ne rezervnih delov ali česarkoli drugega.

KJE IN KAKO SMO ZAČELI?

Novi zakoni načeloma veljajo enako za vse in bi torej prizadeli tudi tiste kolektive, ki samo trenutno na žiro računih nimajo likvidnih sredstev, pa čeprav, knjigovodsko gledano, poslujejo z visoko stopnjo likvidnosti.

Če je tako, ne preseneča, da so banke in pristojne družbenopolitične skupnosti posvetile največ skrbi tistim kolektivom, ki so bodisi imeli blokirane žiro račune ali pa so bili — zaradi vsesplošne nelikvidnosti — pred tem, da jih to doleti.

V začetku leta je bilo, na primer v naši republiki kakih 190 delovnih organizacij, ki so imele blokiran žiro račun in v katerih je bilo zaposlenih nekaj več kot 90.000 delavcev ali 21 % vseh, ki so zaposleni v slovenskem gospodarstvu. Z različnimi premostitvenimi krediti, s pobotanjem terjatev, z delnim plačilom že zapadlih obveznosti po potrditvi zaključnih računov in še z nekaterimi drugimi ukrepi so banke »dosegle«, da je po stanju dne 20. marca »na situ« ostalo le še 85 kolektivov s skupno 29.000 zaposlenimi ali 7,4 % vseh, ki so zaposleni v gospodarstvu naše republike.

Lahko bi torej rekli, da smo nesporno »odkrili« žarišča nelikvidnosti, da se je treba »poglobiti« v ta podjetja in jim kakorkoli pomagati, da bi spet prišla na zeleno vejo.

Toda — ali takšna trditev ustreza resnici in če ustreza, kaj smo storili v praksi?

Predvsem velja poudariti, da nismo »odkrili« nič novega. V »družini nelikvidnih« so se namreč znašla predvsem podjetja, ki že dolgo veljajo kot problematična in za katera trdimo, da jih je treba sanirati, preusmeriti njihovo proizvodnjo, ali nekatera med njimi celo likvidirati.

Logična posledica tega je, da bi se v teh kolektivih »nekaj« moralo zgoditi. To so lahko 80 % ali še nižji osebni dohodki. Razen v celjski Cinkarni in v koprski luki se to ni zgodilo v nobenem drugem večjem kolektivu. Prav tako se še ni nikjer zgodilo, da bi morali, denimo, zmanjšati obseg proizvodnje zaradi tega, ker imajo pač neporavnane obveznosti in zato ne smejo uvažati potrebnih surovin.

Z drugimi besedami: obdržali smo »status quo«. Ni treba preveč ugibati, zakaj je tako. Če je na svoj način dal »zgled« zvezni izvršni svet, ki ima diskrecijsko pravico glede uvoza surovin za kolektive in panoge, ki bi jih moral udariti spremenjeni zakon o deviznem poslovanju, z druge strani prav nič ne preseneča vse, kar je sledilo. Mislimo predvsem na to, da pristojni organi, vodstva podjetij, družbeno politične skupnosti, banke v skrbi zaradi morebitnih posledic, kot so prekinitve dela in podobno, pod kakršnimikoli pogoji le poskrbijo, da 100 % osebne dohodke prejmejo tudi tisti kolektivi, ki jih ne bi zaslužili in ki bi na lastni koži morali občutiti bič nelikvidnosti.

NAENKRAT GRE V USTA LE ENA ŽLICA

Omenjeno početje pa je treba zelo drago plačati. Gre za to, da prizadeti kolektivi pridejo do kreditov za osebne dohodke pod zelo neugodnimi pogoji, saj 14 % obresti ali celo višje niso nič nenavadnega. To spet pomeni, da se na račun obresti za take premostitvene kredite v banke pretaka pretežni del akumulacije, ki jo še ustvarjajo že zdaj problematična podjetja.

Če tako po eni strani prihajajo malodane v popolno odvisnost od bank celotne panoge — železarstvo, tekstilna industrija, družbeni sektor kmetijstva — je po drugi strani spet res, da s tem obenem samo še odlagamo razreševanje že ugotovljenih problemov. Izkušnje namreč kažejo, da smo pripravljeni ukrepati šele takrat, ko se kritično stanje nekega kolektiva ali panoge približa vrelišču.

Ko to poudarjamo, s tem še zdaleč ne mislimo spodbujati morebitnih prekinitev dela, zaradi katerih bi odgovorni dejavniki vsaj malo morali pospešiti delo pri izdelavi sanacijskih in drugih programov za »rešitev« kritičnih podjetij. Gre pa za to, da se v trenutni naši nemoči, nesposobnosti ali celo nepripravljenosti za razreševanje zadev, na katere je »paket proti nelikvidnosti« samo še vnovič opozoril, razkriva še marsikaj drugega. V tem trenutku je izmed vsega najvažnejše spoznanje, da so očitno imeli prav tisti — med drugim so tako menili tudi sindikati — ki so od vsega začetka poudarjali, da v boju proti nelikvidnosti ne bomo dosegli pravih rezultatov, če predvidenih ukrepov ne bomo uvajali postopoma.

Stara resnica je, da gre naenkrat v usta le ena žlica. V boju proti nelikvidnosti smo na to očitno pozabili.

OCENIMO, KAJ ZMOREMO! ZDAJ SMO V ZADREGI: NE VEMO, KAKO BI UKREPALI, DA BI BILO ZA VSE PRAV

Kako bi bilo, če bi se do odgovora poskušali prikopati po drugi poti? Tako, da bi se vprašali, zakaj bi ravno v gospodarstvu moralo biti vse in za vse prav, če pa v življenju temu še zdaleč ni tako? Potem bi morda prišli do spoznanja, da bodisi moramo nadaljevati po že začeti poti z vso doslednostjo ali pa začeti vnovič na način, ki bi bil postopnejši in zato manj boleč, v celoti vzeto pa vendarle učinkovit. Uspešen in učinkovit v tem smislu, da bi se le začela selekcija znotraj gospodarstva, kar slednjič tudi želimo doseči z bojem proti nelikvidnosti.

M. GOVEKAR

Združeno varčevanje, v katerem sodelujeta delavec in delovna organizacija, omogoča delavcu nakup novega stanovanja ali zgraditev lastne stanovanjske hiše.
Prečitajte pogoje za stanovanjsko posojilo na temelju združenega varčevanja v

PRAVILNIKU O POSOJILIH ZA STANOVANJSKO GOSPODARSTVO,

ki ga dobite v vseh poslovnih enotah **Kreditne banke in hranilnice Ljubljana.**

DELOVNE ORGANIZACIJE!

Z združenim varčevanjem boste razpoložljivo vsoto denarja, namenjenega za stanovanjsko graditev, povečali in tako rešili v kolektivu več stanovanjskih problemov svojih delavcev. Zahtevajte naš pravilnik in pojasnila, ki vam jih nudimo brezplačno!

DELAVCI!

Združeno varčevanje vam omogoča dobiti eno samo stanovanjsko posojilo, ki je sestavljeno iz:

— posojila na znesek, ki ga sami privarčujete,
— posojila na znesek, ki ga za vas privarčuje delovna organizacija in
— posojila v višini zneska, ki ga je za vas privarčevala delovna organizacija.

Predlagajte upravnim organom delovne organizacije, da vam z združenim varčevanjem pomaga zgraditi lasten dom!

Varčujte pri nas — želimo postati vaša banka!

KREDITNA BANKA IN HRANILNICA LJUBLJANA

KB LJUBLJANA
KREDITNA BANKA IN HRANILNICA LJUBLJANA

KAKO SO SE V ZASAVSKIH PODJETJIH PRIPRAVILI ZA IZVAJANJE UKREPOV ZOPER MEDSEBOJNO ZADOLŽENOST?

Brez težav ne bo šlo

V zasavskih podjetjih so sicer ugodno sprejeli ukrepe za odpravo medsebojne zadolženosti. Zdi pa se, da bodo številne delovne organizacije v neenakopravnem položaju pri doslednem uresničevanju teh ukrepov, kar velja še zlasti za vse tiste kolektive, ki potrebujejo v svojih vsakdanjih delovnih procesih velike količine reprodukcijskega materiala, to pa so dejansko vsa kovinsko-predelovalna podjetja, Steklarna, »Sijaj«, Tovarna kemičnih izdelkov, Mehanika, Tovarna elektroporcelana in nekatere druge večje delovne organizacije. Gre namreč za to, da so te delovne skupnosti v neenakopravnem položaju tudi zavoljo tega, ker lahko kupci izsiljujejo odloge plačil, medtem ko morajo ta podjetja kupovati reprodukcijski material kar z akceptnimi nalogi. Po drugi strani pa se ta podjetja srečujejo pri prodaji svojega blaga v sosednjih republikah s tako imenovano plačilno zaprtostjo.

Za zdaj sicer še nobenemu kolektivu v Zasavju ne grozi, da bi zaradi nelikvidnosti morali izplačati samo 80 % osebne dohodke, če seveda izvzamemo tista podjetja, ki že tudi letos poslujejo z izgubo. Med te sodi za zdaj Tovarna Iskrinih polprevodnikov, podjetje »Gralik«, podjetje »Zaščita« v Trbovljah in zagorsko obrtno podjetje »Triglav«. Toda že prihodnji mesec se utegnejo znajti v hudih težavah nekatere največje delovne skupnosti v Zasavju, med njimi zlasti STT, Steklarna Hrastnik in Tovarna kemičnih izdelkov Hrastnik ter podjetje »Sijaj« v Hrastniku, deloma pa tudi Tovarna elektroporcelana na Izlakah pri Zagorju.

Vse kaže, da utegne biti najtežji položaj v trboveljski strojni tovarni. Podjetje ni toliko v težavah zavoljo pomanjkanja obratnih sredstev kot zaradi razmer na tržišču. Podjetje mora po eni strani takoj plačevati vse vrste železja in pločevine, ker pa prodaja večino svojih izdelkov v sosednje republike, se tam srečuje z zaprtostjo pri finančnem poslovanju. V STT so celo prepričani, da se položaj ne bo izboljšal, ker dvomijo v doslednost izvajanja ukrepov za odpravo medsebojne zadolženosti. Zato so se v podjetju zavarovali za primer, ko ne bodo utegnili izplačati polnih osebnih dohodkov, sestavili so spisek vseh tistih zaposlenih, ki imajo najnižje osebne dohodke in bi jih zmanjšanje osebnih dohodkov močno prizadelo. Le-tem bodo izplačali 100 % zaslužke seveda na račun vseh tistih, ki imajo razmeroma boljše osebne dohodke.

TUDI POLOŽAJ STEKLARNE HRASTNIK NI ZAVIDANJA VREDEN

Hrastniška steklarna je že zdaj v neugodnem položaju, saj predstavljajo njene obveznosti več kot 60 % terjatev. Kolektiv torej v razmerju med obveznostmi in terjatvami nima nobenih rezerv, razen tega pa so del rezervnega sklada že porabili. Zavoljo tega bodo poslej likvidnost in s tem polni osebn idohodki odvisni predvsem od uspešnosti tekočih terjatev.

V PODOBNIH TEŽAVAH TUDI DRUGOD

Na nedavnem posvetovanju zasavskih gospodarstvenikov so opozorili, da bodo v podobnem ali v težjem položaju kot sta STT in Steklarna Hrastnik tudi številna druga podjetja. V razpravi so se tudi zavzemali za dosledno izvajanje ukrepov zoper nelikvidnost, hkrati pa so sodili, da že zdaj nekateri ne spoštujejo teh ukrepov. Kot smo slišali, dajejo nekatere delovne organizacije lažne izjave o tem, da nimajo več kot 10 % ali 20 % obveznosti, ki so starejše od 60 dni, po zapadlosti.

O nadaljnjem izvajanju ukrepov za odpravo medsebojne zadolženosti bodo v kratkem spregovorili tudi na razširjenih posvetovanjih številnih zasavskih osnovnih organizacij sindikata in na sejah občinskih sindikalnih svetov. Gre za to, da bi kolektive podrobno seznanili s sedanjim položajem podjetij in z ukrepi, ki bi jih morali storiti, če se bodo v kateri od delovnih organizacij znašli pred tem, da ne bi več mogli izplačati polnih osebnih dohodkov. Kot kaže, gre za akcijo, ki ima namen razen seznanjanja kolektivov, opozoriti zaposlene na pomen izkoriščanja vseh notranjih rezerv tako v neposredni proizvodnji kot na vseh drugih področjih.

M. V.

Elektronska obdelava podatkov

Elektronski računalnik v podjetju »Meblo« bo začel obratovati 1. januarja prihodnjega leta

Sodobni koncepti razvoja novogoriške tovarne pohištva »Meblo« so pravzaprav prisilili delovni kolektiv, da je lani začel razmišljati o nakupu elektronskega računalnika za elektronsko obdelavo številnih podatkov. Računalnik bo montiran v »Meblu« ob koncu letošnjega leta in bodo z njim začeli obdelovati podatke s 1. januarjem prihodnjega leta.

»Glovni razlogi, ki so nas vodili k nakupu elektronskega računalnika, so predvsem v tem, da bomo lahko izboljšali metode dela in organizacijo, znižali stroške poslovanja ter si zagotovili boljše in ažurnejše informacije, ki so nujno potrebne za poslovne odločitve,« je pojasnila ANICA LIČEN, vodja elektronsko-računskega centra v tovarni »Meblo«.

Ker je elektronski računalnik izredno draga naprava, ga »Meblo« še ne more kupiti, ter ga bo tovarna vzela v najem in za letno najemnino 81.000 dolarjev. Za izobraževanje kadrov ter za pomoč norveških strokovnjakov pri uvajanju elektronske obdelave podatkov, pa so doslej v »Meblu« že odšteli 700.000 N dinarjev. K tem stroškom bi morali prišteti še adaptacije prostorov za računalnik, ki bo opravljena še letos in bo z najnujnejšo opremo veljala blizu 500.000 N dinarjev.

»Prepričani pa smo, da bomo z elektronsko obdelavo podatkov še bolj racionalizirali poslovanje in s tem docela opravičili razloge, ki so nas privedli do nakupa računalnika. Predvsem pa želimo izboljšati in modernizirati planiranje proizvodnje. To je namreč področje, ki bo predstavljalo več kot polovico vse elektronske obdelave podatkov v podjetju. Razen tega bomo z računalnikom lahko obdelovali naš marketing, materialno poslovanje in nabavo, osebne dohodke zaposlenih in drugo,« je še pojasnila Anica Ličen.

Za prvi elektronski računalnik pa so pokazala zanimanje tudi druga podjetja s tega področja. Med interesenti, ki bodo koristili storitve elektronskega računalnika v »Meblu« so »Salonit« Anhovo, Skupščina občine Nova Gorica, »Vozila« Gorica, SGP »Primorje« Ajdovščina in drugi.

M. Ž.

Kakšno federacijo?

V poplavi očitkov, ki lete na račun slabega dela zvezne administracije, je mogoče kdaj pa kdaj slišati tudi umirjene komentarje: — Veliko laže je kritizirati, kot pa spreminjati, soustvarjati. Veliko bolj bi koristilo stvari, če bi kritiki ...

Res je: zveza še vedno živi v naši predstavi kot skupna skleda »razpoložljivih sredstev« in učinkovite oblasti, ne pa kot samoupravna skupnost jugoslovanskih narodov. Tudi po svoji krivdi živi v naši zavesti takšna, saj se še zelo pogosto brez pravega razloga vmešava v gospodarsko življenje, čeprav ji je bilo že večkrat jasno rečeno, da tega ne sme več početi.

Ni pa res, da republike ne kažejo volje, da bi federacijo soustvarjale. Nasprotno: večina republik se je izrekla za razvoj sistema sporazumevanja in dogovarjanja na ravni federacije, kar pomeni — proti določanju, ki bi temeljilo na metodi pritiskov (republiških in zveznih). In, ker je samo po sebi razumljivo, za vpogled v dejanske materialne odnose med republikami (saj drugače ni mogoče sestavljati čistih računov). Razen tega se vse naše republike zavzemajo za natančno razmejitev med funkcijami federacije in republik, to je, za javno opredelitev republiških in zveznih samoupravnih pristojnosti.

V zadnjem času, odkar teče beseda o vsebini srednjeročnega načrta razvoja Jugoslavije, pa smo slišali še bolj jasne in konkretne predloge, kako opredeliti mesto in vlogo federacije na sedanji stopnji razvoja našega samoupravljanja (občin in republik).

V razpravi o bodoči podobi Jugoslavije prevladuje prepričanje, da bi morali biti organi federacije pri razvijanju samoupravljanja, uravnovešenega razvoja in pri uresničevanju gospodarske in družbene reforme ter nalog petletnega načrta bolj učinkoviti, če želijo reševati vse probleme in se lotevati ukrepov, za katere so pristojni. Republike bi morale oblikovati takšno kadrovsko politiko, ki bi zagotavljala večjo strokovnost, učinkovitost in odgovornost organov federacije. To pa zahteva, da se čimprej jasno in javno določi, katere funkcije, zadeve in sredstva naj ostanejo federaciji ter katere in v kakšnem roku, na kakšen način naj preidejo na republike oziroma na ustrezne samoupravne strukture, v skladu z določeno in načelno dogovorjeno politiko. Prav dejstvo, da se stališča VIII. in IX. kongresa in V. seje predsedstva ZKJ ne izvajajo dovolj energično in učinkovito, tj., da se organi federacije prepočasi otresajo funkcij in zadev, za katere je določeno, naj jih prevzamejo samoupravne strukture in republike, povzroča politične probleme in otežkoča hitrejše izvajanje reforme.

Če želimo decentralizacijo funkcij federacije čim hitreje in do konca izpeljati, pa bi morali predvsem jasno in javno opredeliti vse obveznosti federacije, vse bilance in račune, in to še pred sprejemom novega petletnega načrta.

Po sodbi predlagateljev »čistih računov« je bojazen, da bi seznanjanje javnosti s stvarnimi podatki o neizpolnjenih obveznostih in z deficitom bilance federacije (trgovinske in plačilne bilance, s stanjem deviznih rezerv, z dolgovi in obveznostmi odplačil posojil inozemstvu tj. v vsem, kar danes onemogoča delitev nacionalnega dohodka v korist gospodarstva), demoraliziralo delovne ljudi napačna in škodljiva. Nujno pa je, seveda, ugotoviti tudi realne možnosti za izhod iz dolgov in oblikovati instrumentarij, ki bi preprečil star način dela in nekontrolirano »ustvarjanje« novih, neizvršenih obveznosti, to je preprečiti, da bi sprejemali nove obveznosti in ustvarjali nove izgube.

V sistemu centraliziranega odločanja, kar ima najpogosteje za posledico subjektivistično odločanje o vseh bistvenih vprašanjih, so nujne krize in politični problemi, pritiski, pa tudi medrepubliški in medregionalni spori, kakor tudi spori v posameznih gospodarskih panogah in področjih in med njimi.

Tudi pri usklajevanju politike zunanje trgovine z zahtevami reforme ne sme biti nobenih kompromisov. Sedanje stanje zahteva radikalne spremembe v deviznem režimu, v politiki uvoza in izvoza, v carinski politiki, posebno pa še to, da gospodarstvo v nadaljnjem obdobju razpolaga z večjimi deviznimi sredstvi.

Koncept srednjeročnega plana bi moral torej vsebovati osnovne gospodarske bilance: bilanco akumulacije, izvenproračunsko bilanco federacije in razmerja v delitvi gospodarstvo — družba glede na uresničevanje stališča, naj gospodarske organizacije postanejo osnovni nosilci sredstev in funkcij v razširjeni reprodukciji. Priložiti mu je potrebno tudi osnovna razmerja plačilne bilance z osnovnimi projekcijami zadolžitev v tujini in usmeritve tujih sredstev.

Gradiva (predlogov) za jasno besedo o novi (odgovorni) vlogi federacije pri povezovanju samoupravnih interesov republik je potemtakem že nekaj pri roki. Tudi volje za soustvarjanje federacije ne manjka. Le zakaj še čakati?

VINKO BLATNIK

PLENUM REPUBLIŠKEGA ODBORA SINDIKATA DELAVCEV DRUŽBENIH DEJAVNOSTI SLOVENIJE

POGUMEN IN OBETAJOČ KORAK

Raziskava o moralnih, strokovnih in idejnih vidikih dela v družbenih dejavnostih je napotilo za akcijo ne samo sindikatov, temveč vse naše družbe

Osrednja točka dnevnega reda zadnje plenarne seje sindikata delavcev družbenih dejavnih, strokovnih in idejnih vidikih dela, ki ji je bila podlaga raziskava centra za raziskovanje javnega mnenja pri RS ZSS »Med ideali in resničnostjo« in uvodni referat predsednika RO sindikata delavcev družbenih dejavnosti **Vinka Kastelica.**

Nadvse ugodna je bila ocena raziskave, izrečenih pa je bilo tudi mnogo pohvalnih besed pobudnikom te akcije, to je republiškemu odboru sindikata delavcev družbenih dejavnosti zlasti pa njegovemu predsedstvu. Tematiko, ki je bila na dnevnem redu, so člani plenuma ocenili kot aktualno prav za vsa področja družbenih dejavnosti. Za nekatera področja so ugotovitve v raziskavi bolj ugodne, za druga manj. Vsekakor je razveseljivo dejstvo, da delavci v družbenih dejavnostih na splošno zaupajo v samoupravni način reševanja problemov. In prav tako je raziskava pokazala razveseljivo dejstvo, da veliko ljudi sodeluje v samoupravljanju bodisi neposredno bodisi posredno s pripombami, predlogi itd. Res pa je tudi, so menili člani plenuma v razpravi, da obstajajo po posameznih področjih velike razlike glede zaupanja v samoupravo in glede angažiranja v njej. To so signali bodisi za nadaljnje raziskave bodisi za pojačano dejavnost sindikatov. To je le eden od aspektov bogate razprave, ki se je razvila na plenarni seji.

Razmišljanja o svojih dobrih pa tudi slabih stvareh, v katera so se pogumno spustili na pobudo sindikatov delavci v družbenih dejavnostih, pa se nikakor ne bi smela obrniti proti njim samim. Treba je to pogumnost pohvaliti, predvsem pa na osnovi teh ocen in razmišljanj napraviti zaključke, ki naj nam bodo vodilo za raziskave naprej in pobuda za naše nadaljnje akcije.

»Raziskava, ki naj bo začetek nadaljnjih akcij, je osnova za vse bolj kvalificirano delo na teh področjih,« je v razpravi dejal gost plenarne seje **Slavko Bohanec,** republiški sekretar za prosveto in kulturo. »Skromnost ob tem pogumnem začetku je popolnoma odveč. Raziskava ne sme biti samo napotilo za akcijo sindikata, temveč naj bo skupaj z ocenami in zaključki današnje plenarne seje napotilo za akcijo naše celotne družbene skupnosti. Postane naj koristen pripomoček vsem samoupravnim mehanizmom in asociacijam, strokovnim mehanizmom, skratka vsem, ki kakorkoli delujejo v družbenih dejavnostih ali so z njimi povezani, za nadaljnje bolj kvalificirano delo.«

Člani plenuma so sprejeli predlog, da razširijo razpravo o moralnih, strokovnih in idejnih vidikih dela v družbenih dejavnostih še na druge družbeno politične in strokovne organizme. Poudarili pa so, da bo vsak napredek v teh dejavnostih mogoč le tedaj, če bo kreativen v prizadevanjih tudi vsak delavec družbenih dejavnosti.

Na osnovi razprave je plenum sindikata delavcev družbenih dejavnosti sprejel zaključke, od katerih jih bomo povzeli le nekaj, kajti vse gradivo bo objavljeno **v prilogi Delavske enotnosti, ki bo izšla 17. aprila.** To gradivo bodo dobile vse osnovne organizacije sindikata delavcev družbenih dejavnosti ter vsa občinska in medobčinska vodstva tega sindikata.

Med pomembnimi zaključki, ki so se izoblikovali na plenarni seji, moramo vsekakor omeniti prizadevanja za kakovostno delo vsake družbene službe. Zlasti bi morali organi in organizacije sindikata dati poseben poudarek uresničevanju samoupravljanja, načrtnemu dopolnjevanju izobrazbe in povečevanju strokovne usposobljenosti delavcev za delo na delovnem mestu in ustrezajočim materialnim in moralnim spodbudam za to. Dalje je treba dati poudarek ustreznim medsebojnim odnosom in odnosu do dela v delovni skupnosti, da bo vsak delavec z veseljem opravljal svoje delo. Prav tako so pomembni tudi odnosi nasproti občanom, ki naj temeljijo na humanosti, razumevanju in spoštovanju in, ki naj jim bosta tuja protekcionizem in birokratizem.

-ar

7. aprila — svetovni dan zdravja

Svetovni dan zdravja je letos posvečen rakavim obolenjem z geslom »Zgodnje odkrivanje raka rešuje življenja«. Svetovna zdravstvena organizacija je uvrstila boj proti raku v središče pozornosti svetovne javnosti zato, ker je to bolezen, ki se uvršča na drugo mesto vzrokov umrljivosti ljudi tako v svetu kot tudi pri nas.

Orožje pripomočkov proti različnim oblikam raka se je v zadnjih letih znatno povečalo. Novi dosežki v diagnostiki in zdravljenju zagotavljajo ozdravljenje več kot 50 odstotkov primerov rakavih obolenj. Žal pa sredstva, s katerimi razpolaga sodobna medicinska znanost, niso vselej v celoti izkoriščena. Neizpodbitno dejstvo je, da prej ko se začno bolniki zdraviti, več je možnosti za dober in izdaten učinek. In vendar je mnogo ljudi, ki bodisi zaradi zmotnih mnenj, zaradi neznanja, ali pa zaradi odpora, da bi resnici pogledali v oči, tudi če se čutijo prizadete, ne gredo k svojemu zdravniku na pregled, brž ko bi jim bilo to mogoče. Razen tega pa bi ne glede na zdravljenje, ljudem, ki mislijo, da so oboleli, lahko že samo dejstvo, da so se zmotili o naravi bolezni, prihranilo nešteto muk, če bi za mnenje vprašali zdravnika, namesto da živijo v strahu pred rakom.

Boj proti raku še zdaleč ni dobljen, čeprav so dosežki znanosti zadnjih let presenetljivi. Vendar pa bi celo na stopnji sedanjega našega znanja bila zmaga že na pol dobljena, če bi dosegli, da bi ljudje sodelovali pri zgodnjem odkrivanju raka in da bi tudi sami pripomogli k temu, da bi se začeli čimprej zdraviti.

»Če bo letošnji svetovni dan zdravja prispeval k boljši poučenosti ljudi o tem, kaj je rak v resnici, in pa o sredstvih, ki so nam v boju proti njemu na voljo, bi si prihranili mnogo nepotrebnega trpljenja in rešili prenekatero človeško življenje,« končuje svojo poslanico ob svetovnem dnevu zdravja generalni direktor svetovne zdravstvene organizacije dr. M. G. Candau. Ta poslanica je obenem tudi apel za letošnje akcije, ki se jim bomo odzvali tudi v Sloveniji.

-er

Z OBČINSKIH SINDIKALNIH SVETOV

KRŠKO

Občinski sindikalni svet v Krškem je v soboto, 28. marca, pripravil pogovor z delavci, zaposlenimi v tujini in njihovimi svojci o najbolj perečih vprašanjih zaposlovanja v tujini in pravicah, ki iz takega delovnega razmerja izhajajo. Iz krške občine je namreč zdaj že več kot tisoč ljudi zaposlenih v tujini, vendar imajo mnogi težave, ker premalo poznajo pravice in dolžnosti iz delovnega razmerja. To potrjuje tudi dejstvo, da ima v krški občini le nekaj več kot sto v tujini zaposlenih delavcev urejeno zdravstveno varstvo za svoje družine, ki so ostale doma. Razgovora so se udeležili tudi predstavniki republiške komisije za mednarodne odnose pri slovenskih sindikatih, izseljenske matice in komunalnega zavoda za socialno zavarovanje ter zavoda za zaposlovanje iz Novega mesta.

Udeleženci pogovora so se v razpravi največ zanimali za razna vprašanja glede urejanja otroškega varstva in dohodka, zdravstvenega in socialnega zavarovanja ter stikov z domovino. Med drugim so poudarili željo, da bi jih večkrat obiskali predstavniki sindikata in drugih družbeno-političnih organizacij iz domovine; da bi dobivali več domačih časopisov in revij in da bi v njih še več pisali o življenju in delu naših delavcev v tujini. Zaposleni v Zvezni republiki Nemčiji so tudi menili, da je koristno biti član nemških sindikatov, ki v raznih težavah pomagajo tudi našim delavcem. V pogovoru so opozorili še na neurejene odnose Investicijskih birojev Trbovlje do naših delavcev, ki jih to podjetje zaposluje v Zvezni republiki Nemčiji, ker jih po mnenju udeležencev pogovora izkorišča in ne izpolnjuje dogovorjenih pogodbenih obveznosti.

Ob koncu so poudarili, da so taki pogovori koristni in si jih naši delavci, zaposleni v tujini, še želijo. Predsednik občinskega sindikalnega sveta v Krškem Edo Komočar, ki je zbranim spregovoril tudi o delu krških gospodarskih organizacij, je obljubil, da bodo take pogovore v prihodnje še pripravili. Prav tako pa bodo v tujini zaposlenim delavcem pomagali pri reševanju raznih težav in nevšečnosti, če bodo seveda iskali ustrezno pomoč pri domačih sindikatih.

R. S.

BREST
POHIŠTVO

NA ROB AKCIJSKEMU PROGRAMU REPUBLIŠKE SKUPNOSTI OTROŠKEGA VARSTVA

Vsestranska skrb za otroka

Letošnji program je solidna zasnova za oblikovanje srednjeročne in dolgoročne usmeritve pri razvoju vseh oblik otroškega varstva

Pred nedavnim je republiška skupnost otroškega varstva na svoji skupščini razgrnila in sprejela akcijski program za letošnje leto. Priznati mu moramo osnovno vrednost: ne ohranja le koncepta dela, ki je po volji širši javnosti, ampak ga poglablja in širi. Celotni njen akcijski program namreč preveva ta misel: kot solidarnostna skupnost se bo še uspešneje vključila s svojimi posegi in sredstvi v razvoj otroškega varstva s tem, da bo povezovala razne delovne in družbene organizacije ter samoupravne skupnosti pri razvijanju raznih oblik otroškega varstva, družbene prehrane, zdravstvenega varstva, izobraževanje in drugih oblik skrbi za otroka.

Kaj torej lahko konkretno pričakujemo v letošnjem letu od republiške skupnosti otroškega varstva na podlagi njenega akcijskega programa?

● Njen akcijski program izhaja iz družbenih potreb in je zasnovan s težnjo, da bi postopno zagotovili vsem otrokom enak start za življenjsko pot in stimulirali družino, da se bo še bolj zavzela za normalni razvoj otroka v družini in v različnih varstvenih ustanovah v skladu s potrebami družbe.

● Praksa je potrdila, da je le na osnovi dobro zasnovanih programov mogoče uspešneje razvijati otroško varstvo v občini. To poudarja tudi akcijski program republiške skupnosti otroškega varstva, ki se zavzema za še bolj uspešno izdelavo programov otroškega varstva in pri tem ponuja svojo strokovno pomoč ter se hkrati obvezuje, da bo občasno analizirala razmere v občinah in predlagala ukrepe za usklajevanja razvoja otroškega varstva s potrebami.

● Še hitreje je potrebno širiti mrežo vzgojno varstvenih ustanov, jo funkcionalno urejati in skrbeti za rast vzgojnega dela. Republiška skupnost poudarja, da je potrebno letos zagotoviti najmanj 3.000 novih mest za predšolske otroke, hkrati pa povečati zmogljivosti v šolah za podaljšano bivanje otrok v šolah. Ob tem velja pozdraviti podatek v akcijskem programu, da bo republiška skupnost otroškega varstva s svojim dosedanjim načinom sokreditirala gradnjo 2.000 novih mest v vzgojno varstvenih ustanovah. Obvezuje se tudi, da bo pomagala zagotoviti financiranje osnovne dejavnosti in pripravila ukrepe za subvencioniranje oskrbnih stroškov v vzgojno varstvenih ustanovah, da bi bilo varstvo dostopno tudi otrokom, ki so ga še posebno potrebni.

● Prednost pri kreditiranju bo dajala republiška skupnost programsko utemeljenim, racionalnim, ekonomskim in funkcionalnim objektom otroškega varstva. Zato bo tudi posredovala investitorjem osnovne normative s priporočili za gradnjo vzgojno varstvenih ustanov.

● Ena izmed odlik akcijskega programa republiške skupnosti otroškega varstva je njegova vsestranost — celovita skrb za otroka. Zato vsebuje njen program tudi sodelovanje pri načrtnem šolanju ustreznih kadrov, prizadevanja za popolno zdravstveno varstvo predšolskih otrok in obvezno zdravstveno varstvo šolskih otrok. Nadalje se obvezuje, da bo nadzorovala in zagotavljala strokovno pomoč šolskim kuhinjam in poskrbela za vrsto drugih ukrepov, ki bodo pospešili večji obseg in bolj kvalitetno družbeno prehrano za predšolske in šolske otroke. Posebej velja poudariti prizadevanja republiške skupnosti otroškega varstva za usklajeno in učinkovito urejanje materialnih razmer vseh oblik varstva za otroke, ki so v družbenem varstvu zaradi socialnih, zdravstvenih in vzgojnih razlogov.

Ob takem sicer skopo povzetem akcijskem programu republiške skupnosti otroškega varstva lahko povzamemo naslednje: republiška skupnost otroškega varstva prevzema vlogo nosilke združenega interesa slovenske republiške skupnosti ob otroku. Oblikuje jasnejše odnose ob problemih, ki zahtevajo samoupravne odločitve pri zagotavljanju vsakodnevnih potreb otroškega varstva na ravni občin od tistih, ki zahtevajo samoupravne odločitve in ukrepe na ravni republike, ker presegajo potrebe in zmogljivosti ene same občine ali regije. Zato bi mogli reči ob letošnjem programu republiške skupnosti otroškega varstva, da je tudi solidna zasnova za oblikovanje srednjeročne in dolgoročne usmeritve pri razvoju vseh oblik otroškega varstva.

I. V.

PRIPOMBE H KNJIGI ORIS KRONOLOGIJE DELAVSKEGA GIBANJA NA SLOVENSKEM 1867 DO 1968

Nevednost ali namernost?

Lani je izšla knjiga Oris kronologije delavskega gibanja na Slovenskem 1867—1968 leta, ki so jo napisali sodelavci Inštituta za delavsko gibanje v Ljubljani. Pričakoval bi, da bo knjiga objektivno in temeljito poročala o delavskem gibanju na Slovenskem, kajti prav sodelavci Inštituta za delavsko gibanje bi morali v svojem kronološkem pregledu biti objektivni in natančni. Temu pa ni tako. V knjigi, ki ima 191 strani, ni niti z besedico omenjeno delavsko gibanje v Loški dolini na Notranjskem, ki je odigralo pomembno vlogo tako pred vojno kakor tudi med zadnjo vojno.

V štirih parnih žagah v Loški dolini na Notranjskem je bilo v zadnjih 50 letih zaposlenih okrog 380—500 delavcev, ki so delali v dveh, pa tudi v treh izmenah. Že leta 1919 je bila ustanovljena strokovna organizacija zveze lesnih delavcev in kulturno društvo »SVOBODA«, edino kulturno delavsko društvo na Notranjskem. Med leti 1920—1936 so žagarski delavci večkrat stavkali, da bi si priborili boljše delovne razmere. Najbolj pomembna stavka delavcev je bila v jeseni 1936 leta. V znak solidarnosti s stavkajočimi delavci na Kovačevi žagi so takrat stavkali tudi delavci ostalih treh parnih žag in šestih venecijank. Takratna enotnost delavcev je zagotovila stavki uspeh. Še več. Delavci so dobili takrat v svoje roke tudi občino in to za tiste čase največjo občino na Notranjskem.

Meseca maja 1942. leta, ko je bil velik del Notranjske osvobojen, so narodnoosvobodilni odbori ustavili vse delo na žagah. Tako vse štiri parne žage niso do osvoboditve žagale hlodovine za okupatorja.

Vprašujem: katera tovarna na Slovenskem ni obratovala od maja 1942 do osvoboditve tako, kot niso obratovale parne žage in venecijanke v Loški dolini na Notranjskem? In zakaj niso sodelavci Inštituta za delavsko gibanje napisali o delavskem gibanju žagarskih delavcev v Loški dolini na Notranjskem, o njihovi pomembni odločitvi, da ne bodo žagali za okupatorja in o tem, da so prav ti delavci odigrali tudi v revoluciji pomembno vlogo, niti besedice?

Sam sem že leta 1959 napisal dokumentirano študijo o delavskem gibanju v Loški dolini za razdobje 1900—1940. leta. Razen tega sem po vojni napisal vrsto sestavkov na to temo, ki so bili objavljeni v dnevnem, tedenskem ali revialnem tisku. Med vojno sem bil komisar znamenite XIV. divizije in zadnje leto pred osvoboditvijo tudi vseh partizanskih enot na spodnjem Štajerskem in spodnjem Koroškem. Zato mi je znano, koliko raznih tovarn in rudnikov je med vojno obratovalo in prav zato sem sam, tako kot predvojni delavci parnih žag, prizadet zaradi tega, ker so pisci omenjene knjige prezrli ali pa zamolčali vlogo žagarskih delavcev v Loški dolini na Notranjskem v revolucionarnem delavskem gibanju na Slovenskem.

MATEVŽ HACE

CELJE

SEMINAR O FINANČNO MATERIALNEM POSLOVANJU

Občinski sindikalni svet v Celju je minuli teden organiziral seminar o finančno-materialnem poslovanju osnovnih organizacij sindikata in uporabi kontnih planov. Organizirali so ga zato, da bi v osnovnih organizacijah zagotovili učinkovitejše in pravilnejše poslovanje in da so odgovorne za finančno-materialno poslovanje seznanili s predpisi novega pravilnika o finančno-materialnem poslovanju.

Seminar so razdelili v dva dela. V prvem, splošnem delu so obravnavali važnejša določila predpisov in novosti, ki jih uvajajo, osnovni oris poslovanja, upravljanje sindikalnih sredstev in nadzor, ustanavljanje in poslovanje blagajn vzajemne pomoči, o delu in nalogah nadzornih odborov. V drugem delu pa so obravnavali knjigovodsko-tehnični del z obračunom članarine, uporabe kontnega plana in splošnih navodil.

Seminar, ki so ga pripravili zelo uspešno, so želeli organizirati že prej, saj novi predpisi veljajo že od 1. januarja. Vendar so zaradi zakasnitve slovenskih prevodov to delo opravili šele zdaj.

M. BRECL

Čisto navadna zgodba

Gospa ga ne bo nikoli razumela

Bilo je pred dnevom mrtvih.

Fantje trinajstih, štirinajstih let so stali pred Žalami in glasno ponujali svoje usluge.

»Samo tisoč starih dinarjev in uredim vam grob.«

»Želite pesek?«

»Vaš grob najbrž še ni urejen, gospod. Za deset novih dinarjev...«

Najbolj glasan je bil rdečeličen fante, ki je stal tik ob vhodu na pokopališče, ob prevrnjeni samokolnici, in se naslanjal na grablje.

»Poceni vam naredim...«

Gospa, oblečena v plašč iz kožuhovine, ki je šla pred menoj, je ob pogledu nanj ugotovila:

»Ubogi otrok.«

Stopil sem k njemu. Pršilo je, in drobne deževne kapljice so se mu nabirale na laseh in na obrvih in polzele po licih, ki so izžarevala zdravje.

»Si jo slišal?«

Fant se je smejal.

»Poznam jo. Stanuje v našem bloku. Tega ni rekla prvič.«

»Zakaj misli, da si ubogi otrok?«

»Ker delam.«

To je rekel ponosno in samozavestno, kot da bi bilo tisto »delam« zanj najpomembnejše na svetu.

»Najbrž misli, da bi se morali fantje mojih let držati materam za krilo. Jaz pa delam.«

»In kaj delaš, razen tegale tu?«

»Vse mogoče. Sekam drva sosedom, prinašam jim blago iz trgovine, pomagam v skladišču nasproti našega bloka. Če imam čas, se pravi, kadar nimam šole, primem za vsako delo.«

»Kaj pa pravijo doma?«

»Mama je vesela. Ne toliko zaradi denarja, ki ga prinašam domov. Pravi, da sem kot ata. Veste, oče je umrl. Zdaj hodi v službo mama. Nič nam ne manjka. Pa vseeno delam. Mama pravi, da je bil tudi oče tak. Zadnja leta je bil sicer nekak uslužbenec, se pravi, delavec, ki je postal uslužbenec in ne uslužbenec, ki je bil delavec, če veste, kaj mislim s tem. Včasih je ob pogledu name dejal: »To bo delavec, da bo veselje.« Gospa pa pravi: »Ubogi otrok.« Ona tega ne razume.«

Obrisal si je deževne kaplje z obraza.

»Ko končam šolo, se bom šel učit za kovača. Teh sedaj primanjkuje.«

In spet je ponujal svoje usluge:

»Poceni vam naredim...«

JANEZ VOLJČ

CENE STANOVANJ IN SINDIKATI

Potrebne so korenite spremembe

Cene stanovanj zlasti v zadnjem času naglo naraščajo: še leta 1968 je veljal kvadratni meter stanovanjske površine v Sloveniji povprečno 1800 do 2000 novih dinarjev, danes pa je cena v Ljubljani dosegla že 3000 dinarjev za kvadratni meter

O pretiranem naraščanju cen stanovanj je te dni razpravljala tudi delovna skupina za proučevanje stanovanjskega gospodarstva za življenjske in delovne pogoje pri slovenskih sindikatih. Če skušamo strniti razmišljanja članov komisije, njihova stališča in predloge, se moramo najprej ustaviti na posledicah, ki jih povzroča tako hitro naraščanje cen. Vlaganja v stanovanjsko gradnjo, ki že sama po sebi niso zadostna glede na ogromne potrebe po stanovanjih, so zaradi inflacijskih gibanj razvrednotena do take mere, da smo v zadnjih desetih letih s štirikrat večjimi družbenimi sredstvi zgradili samo 49 % stanovanj več. Zato ni čudno, da stanovanjski primanjkljaj v naši republiki narašča in ga trenutno cenimo na blizu 60.000 stanovanj. Kaj to pomeni, nam nazorno pove podatek, da gradimo pri nas letno blizu 8000 stanovanj. Pri sedanjem načinu gradnje stanovanjskega primanjkljaja sploh ne bo mogoče v doglednem času odpraviti. Celo pri koreniti reorganizaciji celotnega sistema stanovanjskega gospodarstva, kot to predlaga študija gradbenega centra Slovenije »Model predlaganega sistema stanovanjskega gospodarstva SRS«, bi bilo mogoče v petih letih šele zaustaviti naraščanje stanovanjskega primanjkljaja, zato pa bi morali graditi letno 12.500 stanovanj, kar je za 60 % več kot doslej. Pri tem so izračuni narejeni na osnovi cene kvadratnega stanovanjskega metra površine 1800 do 2000 N-dinarjev.

KAKŠNA CENA STANOVANJ?

Nadaljnja posledica skokovitega naraščanja cen ob kontrolirani višini stanarine je vse slabše vzdrževanje obstoječih stanovanjskih zgradb. Po nekaterih ocenah je pri nas že 40 % ali 30 do 40.000 stanovanj potrebnih korenite obnove. Letošnja zamrznitev stanarin prav gotovo ni prispevala k rešitvi tega problema, a o tem več v drugem sestavku. Kar pa je najpomembnejše, naraščanje cen stanovanjske graditve jemlje kategorijam delavcev z nizkimi dohodki vsako upanje, da bi v primernem času prišli do lastnega stanovanja, kajti ob pomanjkanju finančnih sredstev se danes že skoraj od vsakega delavca zahteva finančna udeležba pri razreševanju njegovega stanovanjskega problema.

Pri iskanju rešitev iz takšnih razmer se je delovna skupina strinjala z zahtevo, da uvedemo družbeno kontrolo prodajne cene stanovanj in stanarin, kot to predlaga »Model«. Podprla je tudi zahtevo predsedstva slovenskih sindikatov, da je treba analizirati vse elemente, ki vplivajo na tako skokovito naraščanje cen stanovanj. Pri tem je izhajala iz podatkov o približni strukturi te cene — na osnovi podatkov Združenja GIPOSS za leto 1967, ki se smatra za razmeroma normalno:

	N-din	%
Gradbena dela	639.—	36
obrt. in instalacijska dela	621.—	35
ostalo (projekti itd.)	53.—	3
komunalni stroški (nakup zemljišč in drugo)	462.—	26
Skupaj cena za kv. meter stanov. površine	1775.—	100

Če računamo, da odpade od omenjene postavke za gradbena dela blizu polovica sredstev za gradbeni material, ima cena gradbene usluge samo dobrih 17 % udeležbe v ceni stanovanj. Zato ne gre za naraščanje cen kriviti izključno gradbene operative, kar se nemalokrat dogaja.

NUJNA JE DRUŽBENA KONTROLA NAD CENO STANOVANJ

Delovna skupina je podprla stališče avtorjev »Modela«, da so potrebne pri nas korenite spremembe v celotni organizaciji stanovanjske gradnje. Glede predloga o družbeni kontroli nad ceno zemlje in stanovanjske gradnje pa delovna skupina meni, da so to tako pomembni elementi razreševanja sedanje stanovanjske problematike, da morajo sindikati takoj zahtevati od pristojnih organov, predvsem od Izvršnega sveta Slovenije, da analizira vse dejavnike, ki vplivajo na naglo naraščanje cen.

Družbeno usmerjanje cen na stanovanjskem področju je potrebno kot stalna akcija. Poiskati pa je treba primerne oblike, ki niso vedno samo administrativne, temeljijo lahko na primernejših davčnih in drugih oblikah ekonomske politike.

BOŽENA ČARIČ

naravna oranžada Frutella je zdrava

USTANAVLJANJE KULTURNIH SKUPNOSTI V ZASAVJU

ŠE NAPREJ PO TREH TIRIH...

Po nekajmesečnih razpravah v zvezi z ustanavljanjem kulturnih skupnosti v Zasavju je očitno, da so se prizadevanja za enotno skupnost na območju revirjev izjalovila. Predlogi koordinacijskega odbora zasavskih občinskih zvez kulturno prosvetnih organizacij, da bi skrbno proučili vse prednosti enotne skupnosti, so ostali zgolj na papirju, in resnici na ljubo kaže povedati, da so jih resno upoštevali samo v Zagorju ob Savi. Hrastničani so se kmalu po objavi tez odločili za svojo skupnost, v Trbovljah pa niso pokazali kakšne večje vneme, da bi vsaj nekoliko širše pogledali, kaj vse bi utegnili doseči z delovanjem ene same kulturne skupnosti.

Prihodnje dni bodo v vseh treh zasavskih občinah že ustanovili iniciativne odbore, ki bodo pripravljali vse potrebno za formiranje **treh kulturnih skupnosti.** Zanimivo pa je, da se je tudi minula seja občinske mladinske konference v Hrastniku zavzela za čimprejšnjo ustanovitev kulturne skupnosti, ne da bi prej razpravljala o prednostih enotne skupnosti. Pa vendar kaže v zvezi s tem ponovno poudariti, da **bržkone nobena zasavska kulturna skupnost ne bo kos v celoti odpraviti nekaterih težav na tem področju. In vse kaže, da se bo vsaka kulturna skupnost otepala tako z organizacijskimi, kadrovskimi, kot materialnimi problemi, ki bodo zagotovo vplivali na vsebinsko delovanje.** Toda o tem nikjer nič kaj radi ne govorijo ali pa se tolažijo, češ bomo že splavali, saj je vsak začetek težak.

Nedvomno je pravica vsake občine na Slovenskem, da ustanovi svojo kulturno skupnost. O tem bi bilo škoda izgubljati besed. Po drugi strani pa je tudi res, da malokje razpolagajo s kolikor toliko natančnejšimi analizami o pogojih delovanja teh skupnosti, ker tudi sedanji zakonski osnutek pušča vrsto aktualnih vprašanj ob strani. Čeprav ni nikjer rečeno, da utegnejo imeti novoustanovljene skupnosti vsaj skraja največ težav zavoljo materialnih problemov, je očitno, da bodo vsepovsod ta vprašanja v ospredju, predvsem v manjših kulturnih skupnostih. V Zasavju so sicer o teh problemih precej razpravljali, niso pa napravili nobenih izračunov, razen v Hrastniku, kjer ugotavljajo, da bi že ob sedanjih predlogih za financiranje teh skupnosti potegnili nekoliko debelejši konec.

Nobenega dvoma ni, da se bo medsebojno sodelovanje na kulturnem področju v revirjih tudi po ustanovitvi treh skupnosti nadaljevalo, videti pa je, da bo prihodnja kulturna politika tekla po treh tirih, prav to pa utegne zmanjšati pomen in vlogo kulturnoprosvetnega življenja in ga celo osiromašiti.

-m-

PODJETJA, USTANOVE!

Najprimernejše spominsko darilo, ki ga lahko izročite zaslužnim članom svojega kolektiva ob praznovanju dvajsetletnice delavskega samoupravljanja in petindvajsetletnice osvoboditve, je izbrana knjiga.

PARTIZANSKA KNJIGA v Ljubljani, Trg revolucije 1,

vam nudi dela tako iz lastne, kot iz drugih slovenskih založb: knjige s tematiko NOB, družboslovna, leposlovna in ostala dela.

Posebej vam priporoča

»Fotografske dokumente o boju KPS«

Zahtevajte najnovejši skupni katalog slovenskih založb.

Mariborska livarna

PROIZVODNI PROGRAM — POLPROIZVODI
— stiskane in vlečene palice in profili bakrenih legur
— kontinuirano lite palice, cevi in profili bakrenih legur
— ulitki v kokilo bakrenih legur
— ulitki pod pritiskom bakrenih, cinkovih in aluminijskih legur
— odkovki bakrenih in aluminijskih legur
— blok metal bakrenih, aluminijskih in cinkovih legur

KONČNI PROIZVODI
— vodovodne armature
— sanitarne armature
— armature za gretje

GRADITELJEM NUDIMO
POLMONTAŽNE STROPE NORMA.
DAJEMO TUDI TEHNIČNE NASVETE
IN NAVODILA.

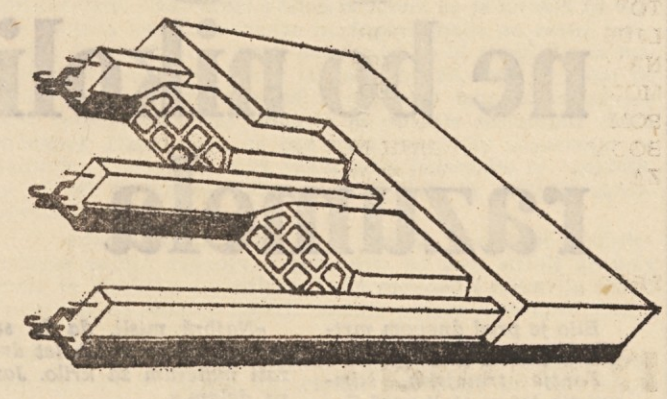

PRIPOROČA SE
OPEKARNA RADVANJE, MARIBOR

DOPISNIKI POROČAJO

● CELJE

RAZGOVOR O ORGANIZACIJSKO KADROVSKIH PROBLEMIH

Sklep razširjene seje medobčinskega odbora sindikata gradbenih delavcev, naj medobčinski odbor sklicuje redne mesečne sestanke za skupno reševanje organizacijsko-kadrovskih problemov, so realizirali že pretekli teden.

Strokovnjaki iz posameznih delovnih organizacij so skupaj s predstavniki Komunalnega zavoda za socialno zavarovanje Celje in članov medobčinskega odbora razpravljali o razvojnih programih delovnih organizacij do leta 1975 z vidika kadrovske politike, o planiranju kadrov, o skupni akciji za priučevanje in kadrovanje novih delavcev, o štipendiranju, o pripravnikih, o izobraževanju, o vajencih, o politiki osebnih dohodkov, o rekreaciji in o sistematizaciji delovnih mest.

M. B.

● RAVNE NA KOROŠKEM

SKRAJŠAN DELOVNI ČAS V ŽELEZARNI

Posebna komisija v železarni je pripravila predlog za postopno skrajšanje delovnega časa in prehoda na 42-urni delovni teden. Doslej so imeli sodelavci železarne v mesecu prosto le eno soboto. Z aprilom bodo prešli na drugo prosto soboto v mesecu, tretjo prosto soboto pa bodo uvedli verjetno junija. Komisija je tudi predlagala, da bi delavci izkoriščali proste dneve tako, da bi vsak mesec imel enako število delovnih dni.

V. R.

● NOVO MESTO

NOVA VARSTVENA USTANOVA V STRAŽI

V Straži pri Novem mestu so v petek, 27. marca, popoldne odprli novourejeno otroško varstveno ustanovo za predšolske otroke. Neurejeno otroško varstvo je bilo v tem hitro se razvijajočem industrijskem središču večletni problem. V straških in novomeških delovnih organizacijah je namreč zaposlenih tudi veliko žensk iz tega območja, ki so morale iskati varstvo za svoje otroke pri sosedih in sorodnikih. V sodobno urejenih in opremljenih prostorih bodo lahko sprejeli 40 otrok, vendar bodo pozneje zmogljivosti ustanove po potrebi z manjšo preureditvijo lahko še povečali. Za ureditev vzgojne otroško varstvene ustanove s Straži so največ prispevali lesni kombinat »Novoles«, temeljna izobraževalna skupnost iz Novega mesta, domače avtoprevozniško podjetje »Gorjanci«, novomeško Gozdno gospodarstvo in še nekatere delovne organizacije iz Novega mesta in Straže. Nedvomno je ta ustanova pomembna pridobitev za zaposlene ženske in matere iz straškega območja, ki bodo poslej na delovnem mestu razbremenjene skrbi za svoje malčke.

R. S.

● SLOVENSKE KONJICE

PESTER PROGRAM

V tečajih za strokovno usposabljanje zaposlenih in deloma tudi nezaposlenih delavcev, ki jih na svojem območju pripravlja in izvaja delavska univerza Slovenske Konjice, posvečajo veliko pozornost tudi družbeno-ekonomskemu izobraževanju slušateljev. Pri vsaki tovrstni izobraževalni obliki je v programu tudi več predavanj s področja samoupravljanja, delovne zakonodaje, gospodarjenja, nagrajevanja itd., razen tega pa še posebej obravnavajo vlogo, naloge in delovanje političnih organizacij, zlasti sindikata v posameznem podjetju.

V. L.

● ŠTORE

SKRB ZA STROKOVNO IZPOPOLNJEVANJE

V prizadevanjih kolektiva štorske Železarne za večjo produktivnost, za boljšo organizacijo dela je opaziti napore, da bi izboljšali strokovno usposobljenost vodilnih delavcev. Zlasti pa, da bi izpolnili vrzeli med vodilnimi delavci v samih obratih, predvsem pri delovodjih.

Zaradi tega so se dalj časa pripravljali na šolanje delovodij. Želeli so, da bi se na razpis prijavili predvsem tisti, ki taka delovna mesta že zasedajo, pa novejša tehnologija proizvodnje zahteva strokovno izpopolnitev. Žal pa je bil odziv na razpis pri sedanjih delovodjih pod pričakovanji.

Razveseljivo pa je, da skrbne priprave le niso bile zastonj. V šolskih klopeh bo dve leti sedelo kar 50 kandidatov za delovodje. Šolski program obsega 12 strokovno-tehničnih predmetov in strokovno prakso.

M. Brecl

● RADLJE

UČINKOVITA PRAVNA POMOČ

V občini Radlje ob Dravi je samo nekaj nad 3000 zaposlenih delavcev. Se pred leti so bili tu delovni in drugi spori iz delovnih odnosov dokaj pogosti.

Zaradi tega je občinski sindikalni svet organiziral že v letu 1968 brezplačno pravno pomoč za člane sindikata in njihove svojce. Pravno pomoč daje članom diplomirani pravnik-sodnik in to enkrat tedensko v popoldanskem času.

Ze prvo leto je pravna služba dala 314 pravnih nasvetov. V lanskem letu je iskalo pravno pomoč 320 članov, letos v dobrih dveh mesecih pa že 117 članov. Na prvem mestu so vsekakor razni zahtevki do drugih oseb kot so oskrbnine, preživnine in podobno. Na drugem mestu so druge pravne usluge, pisanje raznih pogodb in sporazumov ter šele na tretjem mestu so delovni spori in drugi pravni nasveti. Z nudenjem pravne pomoči so praktično prenehale mnoge tožbe, saj se stranke navadno pogovorijo že tu in tako pridejo do sodišča le najbolj zapletene zadeve ali izrazita trmoglavost posameznikov. Pa tudi delovne organizacije so postale bolj pazljive do delavcev, saj vedo, da bodo lahko vsak čas dobili zastonj učinkovito pravno pomoč.

KRISTL WALTL

BREST
POHIŠTVO

VAŠE POHIŠTVO V LETU 1970
Izbirajte PATRICIJA
CLAUDIJA
ALEKSANDRA
ali nova FLORIDA
Za vas izdeluje
BREST Cerknica

ANALIZA OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA O PRILAGAJANJU NOTRANJE ZAKONODAJE XV. USTAVNEMU AMANDMAJU V NOVOMEŠKIH DELOVNIH ORGANIZACIJAH

OBVEŠČANJE JE ZAPOSTAVLJENO

Sindikatom dajejo statuti delovnih organizacij pomembno mesto, predlagali naj bi kandidatne liste za bodoče samoupravne organe, kakor tudi za kolektivne izvršilne organe

Občinski sindikalni svet v Novem mestu je pred kratkim izdelal analizo o uresničevanju XV. amandmaja v večjih delovnih organizacijah novomeške občine. Namen analize je bil predvsem ugotoviti, kakšno je dejansko stanje v delovnih organizacijah. Pri tem so ugotovili, da v večini podjetij predlagajo, naj bi še naprej ostal najvišji samoupravni organ delovne organizacije delavski svet. Način kandidiranja in izvolitve naj bi ostal tak, kot je bil doslej. Mnenja so različna edino pri trajanju mandatne dobe. Nekateri predlagajo, naj bi bila mandatna doba štiri leta in naj bi se po tem času zamenjal celoten delavski svet, drugi pa predlagajo, naj bi bila mandatna doba delavskega sveta v prihodnje dve leti in bi vsake dve leti zamenjali polovico članov delavskega sveta.

Občinski sindikalni svet je še posebej zanimalo, kako delovne organizacije v dopolnjenih statutih opredeljujejo enote združenega dela v sklopu večjih integriranih delovnih organizacij. Ugotovili so, da bo z novo notranjo zakonodajo delovnim enotam pripadal enak status kot v dosedanjih samoupravnih aktih. Večinoma so to enote s samostojnim obračunom, vendar brez statusa pravne osebe. In tako bo predvidoma ostalo tudi v prihodnje.

Iz dosedanjih razprav lahko ugotovimo, da je nujno potrebno, da dobijo delovne enote večjo samostojnost pri upravljanju in delitvi dohodka, pa tudi v samoupravnih pravicah. Zagotoviti bi bilo treba, da bi delovni ljudje v organizaciji združenega dela samostojneje odločali o zadevah, ki izhajajo iz statusa enote v delovni organizaciji. V določilih sedanjih statutov pa to ni zagotovljeno. Prav tako tudi dopolnjeni statuti delovnih organizacij po večini obravnavajo enote združenega dela v smislu spremenjenega zakona v podjetju kot tretjo obliko enote le z nekaterimi samoupravnimi pravicami.

Analiza je dalje pokazala, da so dejanski nosilci sedanjih razprav o predlogih dopolnjene notranje zakonodaje predvsem sindikati. Njim dajejo statuti tudi v bodoče pomembno mesto v delovnih organizacijah. Predvsem naj bi bile sindikalne organizacije sestavljavci in predlagatelji kandidatne liste za bodoče samoupravne organe, kakor tudi za kolektivne izvršilne organe. Sprva so se sicer v posameznih delovnih organizacijah pojavljale tudi zahteve, da bi bil mandator za kolektivne izvršilne organe direktor delovne organizacije, vendar so se sedanji samoupravni organi in vodstva družbeno-političnih organizacij takim zahtevam uprli. Kljub temu pa v nekaterih delovnih organizacijah še zdaj niso razčistili dilem o bodoči samoupravni strukturi v podjetju. Da bi tem podjetjem pomagali, je sindikat sklenil, naj bi v vseh delovnih organizacijah sindikati pripravili razprave o predvidenih spremembah v notranji zakonodaji. Na teh razpravah bodo sodelovali tudi predstavniki republiškega in občinskega sindikalnega vodstva.

Glede prenašanja nekaterih temeljnih pravic delavskih svetov v pristojnost kolektivnih izvršilnih organov so ugotovili, da nekateri dopolnjeni statuti dajejo delavskim svetom še večje pristojnosti, kot so jih imeli doslej. Zato v novomeški občini ni primerov, da bi v statutih omejevali pristojnosti delavskega sveta kot najvišjega samoupravnega organa v delovni organizaciji. Prav tako ni primerov, da bi statutarno pooblaščali določen kolektivni izvršilni organ, da dokončno odloča o ugovorih in pritožbah na sklepe individualnih in kolektivnih izvršilnih organov.

V delovnih organizacijah so večinoma sprejeli stališče, naj bi za posamezna področja delovalo več kolektivnih izvršilnih organov. Predvsem so le-ti postavljeni in oblikovani po delovnem, oziroma funkcionalnem načelu. Nekaj delovnih organizacij pa predlaga, naj bi bili kolektivni izvršilni organi organizirani po organizacijskem načelu. Prav tako v dopolnjenih statutih niso opazili, da bi reelekcijski postopek za ponovno izvolitev direktorja kje opustili. Prav nasprotno. Ugotavljajo, da so v nekaterih delovnih organizacijah postopek reelekcije celo razširili na druge vodilne delavce v podjetju. Različna pa je mandatna doba. Ponekod so sprejeli štiriletno mandatno dobo za individualne izvršilne organe, drugod pa dveletno. Zanimivo pa je, da je mandatna doba tako za kolektivne, kot za individualne izvršilne organe v večini delovnih organizacij enaka. Prav tako se domala povsod zavzemajo, da bi imeli individualni izvršilni organi enakopraven položaj s kolektivnimi izvršilnimi organi, ker predvidevajo predvsem večjo funkcionalno povezanost med temi organi. Pohvalno je, da se zavzemajo tudi za to, da bi individualni izvršilni organi hkrati s sprejemanjem večjih nalog imeli tudi večjo odgovornost do izvrševanja teh nalog in večjo odgovornost do samoupravnih organov v delovnih organizacijah.

Premalo razčiščeno pa je vprašanje, kateri so razlogi za predčasen odpoklic individualnih izvršilnih organov. Brez dvoma bi morali v delovnih organizacijah razloge za odpoklic precizirati, sicer lahko pride tudi na tem področju v praksi do raznih anomalij.

Končno novomeški občinski sindikalni svet sodi, da bi morali v statutih podrobneje opredeliti tudi, kdo je odgovoren za obveščanje. Menijo, da bi moral biti za to odgovoren najvišji organ samoupravljanja, ki naj tudi določi politiko do obveščanja in jo jasno izrazi v svojem normativnem aktu. Iz dosedanjih dopolnjenih statutov je razvidno, da delovne organizacije obveščanje dokaj megleno opredeljujejo v statutih. Zato sindikati menijo, da je zahteva za jasnejše oblikovanje določil o obveščanju v delovnih organizacijah upravičena.

R. Š.

UVELJAVLJANJE XV. USTAVNEGA AMANDMAJA V STATUTIH LJUBLJANSKIH INDUSTRIJSKIH DELOVNIH ORGANIZACIJ

Z VELIKO MERO ODGOVORNOSTI

Skoraj več kot polovica ljubljanskih industrijskih delovnih organizacij je nove statute na osnovi XV. ustavnega amandmaja že sprejela. V drugih delovnih organizacijah pa imajo osnutke ali teze statutov tudi že pripravljene. V statutih, ki so bili že sprejeti ali v osnutkih statutov, se kažejo v glavnem naslednje značilnosti:

Število kolektivnih izvršilnih organov so v posameznih podjetjih določili zelo različno. Prav tako so različna tudi imena, saj imajo izvršilne organe poimenovane z dosedanjimi upravnimi odbori, komisijami, sveti in podobno. Čeprav naziv sam po sebi ni najbolj pomemben, na mestnem odboru sindikata delavcev industrije in rudarstva Ljubljane med drugim ugotavljajo, da se za imenom poslovni odbor pogostokrat skrivajo tudi hotenja, da bi prenesli večino samoupravnih pristojnosti v poslovni odbor, vanj pa kadrovali strokovnjake, ki delajo na odgovornih delovnih mestih. V nekaterih delovnih organizacijah so takšne rešitve razlagali kot edino možne in logične za učinkovito poslovanje. Odgovornost takšnih poslovnih odborov so po navadi le zelo splošno opredelili.

Toda kljub omenjenim hotenjem so na mestnem odboru sindikata delavcev ljubljanske industrije, ko so analizirali statute in osnutke statutov, ugotovili, da so delovne organizacije ljubljanske industrije v veliki večini pristopile k spremembam statutov z veliko mero odgovornosti. Večina delovnih organizacij je glede kolektivnih izvršilnih organov pravilno presodila svoje naloge v zvezi z uveljavljanjem vsebine amandmaja v interni samoupravni zakonodaji, zato so odstopanja prej izjema kot pravilo.

MANDATORSTVO DIREKTORJA

Drugo hotenje, ki se je pojavilo pri oblikovanju novih statutov, ki je prav tako nevarno in nezakonito, je tako imenovano mandatorstvo direktorja. Ta ima po osnutku nekaterih statutov pravico predlagati celotno listo kolektivnega izvršilnega organa. V nekaterih primerih statut celo direktorja obvezuje, da predloži kandidatno listo poslovnega odbora. Takšno določilo po mnenju ljubljanskih sindikatov v statutu ne more biti zapisano. Direktor ne more biti mandator. Kjer je tako, gre za omejevanje pravic samoupravljavcev. Odstopanja od zakonskih določil v tej smeri na področju ljubljanske industrije so prisotna v nekaterih osnutkih predvsem tam, kjer teh zadev niso predhodno razčistili v okviru družbeno političnih organizacij. Še posebej je nesmiselno mandatarstvo v primerih, ko predlagajo več kolektivnih izvršilnih organov.

MANDATNA DOBA

Mandatna doba članov samoupravnih organov je v določilih statutov delovnih organizacij postavljena zelo različno. Predvidena je od 2 do 4 let. Največkrat naj bi se v primerih, ko je uzakonjena mandatna doba 4 leta, polovica članov volila vsaki dve leti. V večini primerov pa je mandatna doba postavljena za vse samoupravne organe enako, ponekod pa je doba, predvidena za kolektivne izvršilne organe, za polovico krajša od mandatne dobe delavskega sveta. V redkih primerih, ki predstavljajo izjemo, pa so v osnutkih statutov predvideli mandatno dobo poslovnega odbora 4 leta, za delavski svet pa dve leti.

»Takšne rešitve so nesprejemljive,« meni **Zvonko Žagar,** tajnik ljubljanskega mestnega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva, »ker vodijo k birokratizaciji poslovnega odbora, saj bi mu s tem dejansko dali večjo moč kot delavskemu svetu. Prav tako je nezakonita določba, ki smo jo opazili v nekem osnutku statuta, po kateri lahko poslovni odbor ponovno razpravlja o sklepu delavskega sveta, če meni, da le-ta ni v redu in ga lahko tudi spremeni.«

Mandatna doba direktorja je predpisana za štiri leta z redkimi izjemami statutov, ki mandatne dobe direktorja sploh ne predpisujejo. V teh primerih je predvidena vsakoletna razprava o zaupnici direktorju ob zaključnem računu. Zaključni račun je v teh statutih instrument, ki opredeljuje zaupanje kolektiva oziroma delavskega sveta v odnosu do direktorja. V nekaterih delovnih organizacijah so se pojavile tudi dileme, ali je reelekcija direktorja še obvezna ali ne.

O ODGOVORNOSTI IN POLOŽAJU POLITIČNIH ORGANIZACIJ

O odgovornosti je govora v večini statutov. Vendar se večina statutov zadovoljuje z nekaterimi splošnimi določili, da je direktor oziroma vodilni delavec odgovoren za izvršitev določenih nalog. Le redki statuti odgovornost tudi učinkovito sankcionirajo s tem, da so predvideni ukrepi in postopek proti osebi, ki je prekoračila pristojnosti ali zlorabila svoj položaj.

Status družbeno političnih organizacij je opredeljen zelo različno. V nekaterih delovnih organizacijah — žal, teh ni veliko — v statutu zelo precizno opredeljujejo obveznosti samoupravnih organov v odnosu do družbeno političnih organizacij. Predvsem določajo obveznosti delavskega sveta, da obravnava predloge, ki mu jih posredujejo družbeno politične organizacije. Takšno opredeljevanje odnosa družbeno političnih organizacij, je po mnenju ljubljanskih sindikatov zelo na mestu. Nelogično pa je, da nekatera podjetja s statutom opredeljujejo vlogo družbeno političnih organizacij in jim določajo pravice in dolžnosti. Družbeno politične organizacije delujejo v skladu s svojimi statuti in pravili, zato ne more nihče od zunaj — tudi statut podjetja ne — opredeljevati njihovo vlogo in jih zavezovati za izvrševanje posameznih nalog.

M. Ž.

Od vsepovsod

● DRAVOGRAD

Industrijsko montažno podjetje Monter bo povečalo svojo proizvodno halo v Otiškem vrhu, tako da bodo lahko začeli z linijsko proizvodnjo. Z ureditvijo notranjega transporta in linijsko proizvodnjo bodo v omenjenem obratu dosegli večjo produktivnost.

● KRŠKO

Upravni odbor počitniške skupnosti Materada v Poreču je na zadnji seji sprejel zaključni račun za minulo leto, ki izkazuje dobrih sto tisoč dinarjev čistega dohodka in so ga v celoti prenesli v poslovni sklad. S temi sredstvi bodo opravili razne izboljšave, ki bodo prispevale k boljšemu poslovanju in počutju gostov v tem počitniškem naselju delavcev krške občine. Na seji so določili tudi cene za letošnjo sezono. Za odrasle bo letos v počitniški skupnosti »Materada« veljal penzion 24 dinarjev, za otroke od 3 do 10 let 13 dinarjev in za otroke do treh let 8,60 dinarja.

R. Š.

● CELJE

Člani meobčinskega odbora sindikata delavcev prometa in zvez v Celju so se pretekli teden prvič sestali na razširjeni seji po formiranju novega odbora.

Razpravljali so o položaju delovnih organizacij prometa in zvez ter o delu osnovnih organizacij sindikata v teh delovnih organizacijah. Sprejeli pa so tudi program za nadaljnje delo medobčinskega odbora.

(mb)

● MARIBOR

Na sestanku komisije za šport pri občinskem sindikalnem svetu Maribor je bil sestavljen program športnih tekmovanj za letošnje leto. Predstavniki delovnih organizacij bodo tekmovali v naslednjih športnih panogah: malem in velikem nogometu, odbojki, krosu, namiznem tenisu, kegljanju, balinanju, tenisu, streljanju z zračno puško, športnem ribolovu, smučanju in šahu. Vsa tekmovanja bodo posamezna in ekipna. Določeni so tudi že datumi posameznih srečanj. Največ tekmovanj bo v mesecu aprilu in maju, ter septembra in oktobra. Na tekmovanju v kegljanju, ki bo v začetku aprila, bo nastopilo 36 kolektivov s 400 tekmovalci.

J. RAISP

● POLJČANE

V organizaciji komisije za šport in rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu Slovenska Bistrica in sindikalne organizacije delovnega kolektiva EMI Poljčane je bilo v telovadnici TVD Partizan Poljčane nadaljevanje spomladanskega dela občinskih sindikalnih športnih iger. Na sporedu so bila srečanja v namiznem tenisu. Kljub skromnemu številu udeležencev so bile tekme zelo zanimive in borbene. Naslov ekipnega prvaka občinskih sindikalnih iger v namiznem tenisu je osvojila brez poraza ekipa IMPOLA iz Slovenske Bistrice, ki je osvojila 8 točk. Sledijo: Zdravstveni dom Poljčane (6 točk), EMI Poljčane — I. ekipa (4 točke) EMMI Slovenska Bistrica (2 točki) in EMI Poljčane — II. ekipa (brez točk).

● SLOVENSKE KONJICE

Na seji predsedstva občinskega sindikalnega sveta v Slovenskih Konjicah so sklenili, da bo pokroviteljstvo nad sindikalnimi športnimi igrami letos prevzelo trgovsko podjetje Dravinjski dom, pri čemer bodo sodelovala še nekatera manjša obrtna podjetja in gostinske gospodarske organizacije. Občinski sindikalni svet je tudi sklenil, da bo prispeval svoj delež h kritju stroškov organizacije v znesku 3450 dinarjev.

V. L.

● SLOVENSKA BISTRICA

V Slovenski Bistrici je bil uspešno zaključen društveni šahovski turnir četrtokategornikov, ki se ga je udeležilo 15 šahistov. Najuspešnejši je bil Emil Fratnik z 10 točkami. Drugi je bil Štefan Fras (9 točk), na tretje mesto pa sta se uvrstila Simon Ivankovič in Anton Janša (8,5 točke). Vsi omenjeni šahisti so se uvrstili v skupino tretjekategornikov. Na sporedu je tudi turnir druge skupine, v katerem trenutno vodita Franc Soršak in inž. Štefan Cisar.

V. HORVAT

V organizaciji komisije za šport in rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu in osnovne sindikalne organizacije Steklarne je bilo v Domu JNA sindikalno športno tekmovanje v kegljanju, ki se ga je udeležilo 9 ekip. Nepričakovano je osvojila prvo mesto ekipa Steklarne iz Slovenske Bistrice (209 kegljev). Slede ekipe Intes Maribor, obrat Slovenska Bistrica (197), Sindikalna organizacija Skupščine Slovenska Bistrica (186), SO LIO Poljčane (180), EMI Poljčane (176) itd. Vsaka ekipa je štela štiri člane in eno članico, kar predstavlja novost na sindikalnih tekmovanjih v kegljanju.

V. HORVAT

● TOLMIN

Prebivalci Bovca in njegove okolice se v teh dneh trudijo, da bi se večina zaposlenih odločila za krajevni samoprispevek, s pomočjo katerega bi zgradili telovadnico in še nekatere druge športne objekte. Nekak uvod v akcijo je bila prireditev »Ustni časopis«, ki je bila 3. aprila v Alp hotelu v Bovcu. Prireditve so se udeležili znani slovenski športniki in člani komisije za šport in rekreacijo pri ObSS Tolmin, ki so podelili najzaslužnejšim športnikom — predstavnikom delovnih kolektivov, pokale in diplome.

-a.

NA ROB LETOŠNJIH ZIMSKIH ŠPORTNIH IGER DELOVNIH KOLEKTIVOV

VELIK IN RAZVESELJIV KORAK NAPREJ

Letošnjo zimo so bila naša najbolj znana smučišča še bolj živahna kot minula leta. Poleg številnih nedeljskih smučarjev, šoloobvezne mladine, predstavnikov klubov, ljudi, željnih rekreacije ter najbolj resnih smučarjev, se je letos zvrstilo na belih pobočjih na tisoče in tisoče predstavnikov delovnih organizacij, ki so se potegovali v okviru svojega kolektiva ali celo republike za kar najboljšo uvrstitev.

Športni oziroma rekreacijski dnevi na snegu, ki so jih v minulih mesecih organizirali predstavniki delovnih kolektivov, so bili tako številni in obenem uspešni, kot nikoli doslej. Tudi potrebnih sredstev ni bilo žal delovnim organizacijam in sindikatom, saj se pogosto marsikaj ni dalo uresničiti le s pomočjo požrtvovalnih funkcionarjev-amaterjev.

Vse to pa je, najmanj kar lahko zapišemo, zelo razveseljivo. Ni bilo namreč tako enostavno dolgoletno prepričevanje, da sta aktivna rekreacija in oddih delovnim ljudem potrebna. Vse skupaj ni bilo preprosto, saj je bilo marsikje težko izkoreniniti zastarelo miselnost, da je športna rekreacija postranskega pomena in le za tiste, ki imajo dovolj časa in denarja. Razveseljivo je, da se je do danes že marsikaj za sto odstotkov spremenilo, da je uspelo pritegniti sindikalnim organizacijam s pomočjo vabljivih oblik aktivnega razvedrila v vrste športnikov številne ljudi, ki so še nedavno stali ob strani in z nezaupanjem zrli na športno aktivnost.

Skratka, letos so bila naša najmikavnejša smučišča, posebno ob sobotah in nedeljah, več kot odlično obiskana. Predstavniki osnovnih sindikalnih organizacij so merili svoje moči v slalomu in veleslalomu na Pohorju, na Celjski koči, na Golteh, Krvavcu, pri Krpinu, v Kranjski gori, na Viševniku itd., itd. Skoraj za vsa letošnja srečanja je značilna rekordna udeležba, saj se je redkokdaj pripetilo, da bi prišlo na start manj kot sto tekmovalcev.

Naj na tem mestu omenimo le primer VIII. republiških zimskih iger gradbincev Slovenije, na katerih je nastopilo kar 678 tekmovalcev. Res je, da imajo prav gradbinci na področju organizacije športnih iger že zavidljivo bogate izkušnje, vendar, ne glede na to pomeni letošnje srečanje gradbincev-smučarjev v Kranjski gori nov uspeh organizatorjev, ki lahko služi vsem kot zgled. Gradbinci so namreč znali uspešno združiti množičnost in kvaliteto, ter ne glede na ogromno število nastopajočih speljati na moč zahtevno tekmovanje takorekoč brezhibno.

Ob tem naj omenimo, da so se organizatorji letošnjih zimskih športnih iger uspešno posluževali pomoči strokovnjakov, dolgoletnih funkcionarjev najbolj renomiranih smučarskih klubov v Sloveniji. Ko so na primer v Kranjski gori tekmovali gradbinci, so jim priskočili na pomoč športni delavci Smučarskega društva Jesenice. Sodelovanje je bilo več kot uspešno...

Za letošnja sindikalna smučarska tekmovanja je nadalje značilno, da so se jih med drugimi udeležili tudi odlični smučarji, ki so še nedavno pobirali na republiških in zveznih smučarskih tekmovanjih najvišje lovorike. Naj omenimo le nekaj imen: Peter Lakota, Majda Ankele, Ludvik Dornik, Milan Bernik itd., itd. Hočemo povedati le to, da srečanja na snegu niso bila več »sindikalna« tekmovanja v nekdanjem pomenu besede, ko je bilo edino važno, da nastopaš, pa čeprav še nikoli nisi smučal. Zato postajajo sindikalne smučarske tekme v vsakem pogledu tudi vse bolj zanimive... Tako za nastopajoče kot za gledalce. Bili smo namreč priča večjim tekmovanjem, ki v ničemer niso zaostajala, tudi po kvaliteti ne, za klubskimi prireditvami, na katerih nastopajo tekmovalci s priznano kategorijo.

O sami organizaciji smo že spregovorili. Ob koncu naj še enkrat poudarimo, da so se sindikati v večini primerov naravnost izvrstno izkazali kot organizatorji. Srečanja, na katerih je nastopilo po več sto tekmovalcev, so potekala povsem po predvidenem urniku, brez zastojev, brez pomembnejših spodrsljajev. Skratka, tudi v tem pogledu moramo organizatorjem samo čestitati.

Če bi torej strnili naša opažanja ob zaključku letošnje »sindikalne« smučarske sezone, potlej ne moremo mimo tega, da je bil na tem področju aktivnega oddiha storjen v minulem času velik, razveseljiv korak naprej. Smučanje je postala množična oblika rekreacije zaposlenih in obenem tako priljubljeno razvedrilo, da bo potrebno kaj kmalu misliti na nova smučišča, na nove vlečnice, na nove zimsko-športne kapacitete.

A. ULAGA

»Gimnastika« v četrto leto

Z manjšo zamudo je izšla v Ljubljani letošnja prva številka »Gimnastike«, glasilo Gimnastične zveze Slovenije. S tem je revija Gimnastika stopila v četrto leto izhajanja. Ker gre za edini slovenski športni časopis, oziroma revijo, ki so ji ob pričetku izhajanja mnogi napovedovali hiter konec, kot so ga pač doživele druge športne publikacije v Sloveniji, je omenjeni podatek še toliko bolj razveseljiv. Dejstvo je tudi, da si je revija Gimnastika že pridobila širok krog bralcev, ljubiteljev orodne telovadbe in športa sploh. V reviji je bilo vedno dovolj prostora za objavljanje rezultatov in novic s področja gimnastike, prav tako pa je bila vedno na voljo vsem tistim strokovnjakom, ki so bili voljni napisati svoj prispevek. Ob tem naj dodamo, da bi bil lahko strokovni del revije še bolj tehten, če bi najbolj znani poznavalci orodne telovadbe pogosteje poprijeli za pero in s tem prispevali tako k vsebini revije kot nadaljnjemu razvoju gimnastike sploh.

Ob tem nadalje ne moremo mimo tega, da se je uredništvo revije v minulem obdobju uspešno lotilo vrste akcij v korist gimnastike na Slovenskem. Tako je bilo tudi pobudnik gradnje nove študijske telovadnice v Ljubljani. Uspešno je nadalje organiziralo prvo in drugo pokalno prvenstvo Slovenije v gimnastiki, s katerima je omogočilo našim najboljšim telovadcem in telovadkam nastop tudi v zimski sezoni itd.

Pričujoča številka Gimnastike nudi ljubiteljem športa obilo zanimivega branja. Naj omenimo na tem mestu le poročilo o II. pokalu Gimnastike izpod peresa Danila Domanjka, daljši zapis z obiska pri nedosegljivem šampionu v orodni telovadbi Jožetu Primožiču-Tošu, prispevek o novostih, ki jih uvaja FIG, pa članek Marjana Jemca, ki govori o bližnjem svetovnem prvenstvu v Ljubljani. Eno k drugemu: tudi najnovejša številka Gimnastike je vredna vse pozornosti, saj na zelo prijeten način sledi vsem pomembnim dogajanjem na področju gimnastike pri nas.

—j.

IX. MEDOBČINSKE ŠPORTNE IGRE

V soboto, 4. aprila so se pričele v okviru IX. tedna bratstva in prijateljstva IX. tradicionalne medobčinske delavske športne igre, v katerih sodelujejo ekipe Zveze sindikatov občin Čakovec, Koprivnica, Ormož, Ptuj, Slovenska Bistrica in Varaždin. Tekmovanja so letos posvečena 25-letnici osvoboditve in 20-letnici delavskega samoupravljanja v Jugoslaviji.

Varaždin, 4. aprila — kegljanje, Ptuj, 11. aprila — namizni tenis, Čakovec, 18. aprila — šah. Slovenska Bistrica, 26. aprila — streljanje z zračno puško, Ormož, 10. maja — streljanje na glinaste golobe, Koprivnica, 24. maja — turistično-ocenjevalna in spretnostna vožnja avtomobilistov.

Udeleženci športnih tekmovanj se bodo borili za osvojitev prehodnega pokala »Bratstva in prijateljstva« ter za pokal delovne organizacije živilske industrije »Podravka« iz Koprivnice. V letu 1969 so v medobčinskih delavskih športnih igrah zmagale ekipe Zveze sindikatov Ptuj, ki so osvojile prehodni pokal »Bratstva in prijateljstva« ter v trajno last pokal »1900 — let mesta Ptuja«, ki ga je podelila Skupščina občine Ptuj.

Kdo bo zmagovalec v letu 1970? Ekipe vseh šestih občin si bodo prizadevale doseči čim boljše mesto. Ko smo hoteli dobiti odgovor na omenjeno vprašanje, so nam v sodelujočih občinah rekli, da ni cilj zmagati, ampak sodelovati. Neizrečeno pa je bilo: »Lepo bi bilo, če bi zmagali«.

F. B.

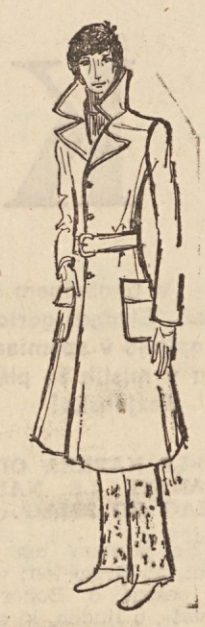

ZA IZLETE, POTOVANJA IN LETOVANJA VAM MODNA HIŠA V LJUBLJANI IN MARIBORU NUDI NAJVEČJO IZBIRO VSEH VRST MODNIH OBLAČIL. PRED NAKUPOM SI NEOBVEZNO OGLEJTE BOGAT IZBOR MODNIH NOVOSTI ZA POMLAD IN POLETJE

PRODAJNI SERVIS

modna hiša

LJUBLJANA — MARIBOR — OSIJEK

MARIBORSKI GOZDARJI NA SMUČEH

Sindikat mariborskih gozdarjev že nekaj let zaporedoma organizira zimski športni dan, ki ga priredi vsako leto v drugem kraju sredi pohorskih gozdov.

Tudi letos so se zbrali na Pohorju smučarji tekmovalci, kot tudi številni gledalci, kamor so se popeljali s pohorsko vzpenjačo, in se nato razdelili na tiste, ki so se pomerili v veleslalomu in zopet na one, ki so tekmovali v smučarskih tekih. Na smučeh so se pomerile tudi ženske, ki so tekmovale na posebej pripravljeni smučarski progi za teke.

V želji, da ne bi bili rezultati glede na starost tekmovalcev krivični, so tekmovali člani kolektiva do starosti 30 let v eni skupini, stari nad 30 let pa v drugi skupini. Naj omenimo imena tistih, ki so prvi prispeli na cilj. V veleslalomu je zmagal v prvi skupini Alojz Kosjek iz Lovrenca na Pohorju. V teku na 10 km pa v prvi skupini Alojz Ljubec iz Ptuja, medtem ko je bil v drugi skupini najboljši Leopold Kranjčič, ki je kljub temu, da je že srečal Abrahama, še vedno vzoren športnik. Pri ženskah je bila najuspešnejša Jožica Grilčeva, državna prvakinja v tekih na smučeh.

F. HOVNIK

● CELJE

PRVENSTVO V NAMIZNEM TENISU

V dvorani AD Kladivar je bilo pretekli teden odigrano 6. in 7. kolo v prvi in drugi ligi ter ligi starejših članov, članice pa so odigrale četrto in peto kolo.

Lestvica I. lige: 1. Celjski tisk 14, 2. Libela 12, 3. Aero 12, 4. Železarna 12, 5. Emo 10, 6. Prosveta 8, 7. Kovinotehna 6, 8. ZNG 6, 9. Klima 6, 10. Ingrad 6, 11. Elektro 4, 12. Cinkarna 2, 13. Tkanina 2, 14. Zlatarna 0.

Lestvica II. lige: 1. PTT 12, 2. Železnica 12, 3. Tehnomercator 10, 4. Žična 10, 5. Vodna skupnost 10, 6. Cestno podjetje 8, 7. Komunalni zavod za soc. zav. 6, 8. Obnova 4, Avto Celje 4, 10. Metka 2, 11. Občina 2, 12. Merx 2, 13. Savinja 2.

Lestvica starejših članov (nad 35 let): 1. Celjski tisk 14, 2. Emo 12, 3. Obrtniki 10, 4. Cinkarna 10, 5. Prosveta 8, 6. Elektro 8, 7. Klima 8, 8. Železarna 6, 9. Ingrad 6, 10. Obnova 2, 11. Občina 0, 12. Merx 0.

Lestvica članic (po tretjem kolu): 1. Ingrad 6, 2.—3. Emo in Elektro 6, 4. Občina 4, 5. Kovinotehna 4, 6. Tkanina 2, 7. Metka 2, 8. Savinja 2, 9. Cinkarna 2, 10. Prosveta 2, 11. Klima 0, 12. Celjski tisk 0, 13. Železarna 0.

V prihodnjih dneh se bo pričelo sindikalno tekmovanje v šahu. Organizator. komisija za rekreacijo pri ObSS, je prejela prijave 25 kolektivov. Ekipe bodo tekmovale v treh jakostnih ligah.

T. GORŠIČ

● CELJE

IGRE GRADBINCEV V TRBOVLJAH

Pred kratkim se je sešel v Trbovljah organizacijski odbor za izvedbo letošnjih športnih iger gradbenih delavcev Slovenije, ki bodo tokrat, kot je znano, v središču revirjev. Na seji so med drugim imenovali več komisij, ki bodo po navodilih osrednjega komiteja pripravljale vse potrebno za nemoten potek te velike in množične prireditve, ki bo v Trbovljah 1. in 2. junija, ko praznujejo v tem mestu svoj občinski praznik.

Po dosedanjih napovedih organizacijskega komiteja se bo tekmovanj udeležilo od 1400 do 1600 članov slovenskih kolektivov gradbene industrije, oziroma gradbenih podjetij. Poleg tega pa pričakujejo v teh dneh v središču revirjev veliko število gledalcev, ki bodo spremljali vsa tekmovanja.

-m-

inles

OKNA
VRATA
POLKNA
PRODAJA
NA KREDIT

ribnica

AVTOBUSNI PROMET MARIBOR

TURIST AGENT

ORGANIZIRA

izlete in potovanja po domovini in v inozemstvo, obiske sejmov, strokovna potovanja...

PRODAJA

vozovnice za tu in inozemstvo, turistične publikacije...

POSREDUJE

nabavo potnih listov, viz ter menjavo deviz...

OMOGOČA

poceni počitnice v obmorskih in alpskih letoviščih in klimatskih zdraviliščih...

VSE INFORMACIJE DOBITE V POSLOVALNICAH

— v MARIBORU pri glavnem kolodvoru, Partizanska cesta 46
— v PTUJU, Rajšpova 14, tel. 77-436
— v GORNJI RADGONI na avtobusni postaji
— v MURSKI SOBOTI, Ulica Štefana Kovača 27, tel. 21-459, ali na avtobusni postaji

RAZPIS

pohoda »Po poteh partizanske Ljubljane« za leto 1970

Odbor za pohod »Po poteh partizanske Ljubljane« razpisuje v počastitev 25-letnice osvoboditve mesta Ljubljane manifestativno tekmovalno prireditev:

XIV. POHOD »PO POTEH PARTIZANSKE LJUBLJANE«.

PROGRAM PRIREDITVE

Sobota, 25. aprila 1970:

1. manifestativni pohod »Po poteh tovarištva in spominov« za moške, ženske in mešane skupine pionirskih odredov nižjih razredov osnovnih šol občin Ljubljane.

Sobota, 9. maja 1970:

1. Tekmovalni pohod »Partizanski marš« na 25.000 metrov dolgi progi za moške ekipe za vse osnovne organizacije, odrede predvojaške vzgoje ter za ekipe enot JLA in milice;

2. Tekmovalni pohod »Partizanski marš na 8000 metrov dolgi progi za ženske ekipe za vse osnovne organizacije;

3. Štafeta zmage trikrat 1000 metrov za mladinske moške ekipe, ločeno za šole druge stopnje, za osnovne telesnovzgojne organizacije in za vse ostale osnovne organizacije;

4. »Štafeta zmage« trikrat 600 metrov za mladinske ženske ekipe, ločeno za šole, za osnovne telesnovzgojne organizacije in za vse ostale organizacije;

5. »Tek prijateljstva« na 4226 metrov dolgi progi za moške domače in inozemske mestne reprezentance in za vabljene posameznike.

Nedelja, 10. maja 1970.

1. Manifestativni pohod »Po poteh tovarištva in spominov na 10.000 metrov dolgi progi za moške, ženske in mešane ekipe za vse osnovne organizacije, šole II. stopnje, odrede predvojaške vzgoje ter za ekipe enot JLA in milice;

2. Manifestativni pohod »Po poteh tovarištva in spominov« na 5000 metrov dolgi progi za moške, ženske in mešane ekipe pionirjev in mladine višjih razredov osnovnih šol.

PRIJAVE

Prijave, ki morajo vsebovati priimek, ime in letnico rojstva tekmovalca, zdravniška potrdila in navedbo tekmovalne kategorije oziroma pohoda, je treba poslati oziroma osebno oddati na naslov: Odbor za pohod »Po poteh partizanske Ljubljane«, Ljubljana, Komenskega 7. Odbor bo sprejemal osebno oddane prijave v pisarni odbora, do 4. maja 1970 do 12. ure.

INFORMACIJE IN TOLMAČENJE RAZPISA

Vsa pojasnila v zvezi z razpisom in organizacijo prireditve daje pismeno tekmovalna komisija odbora za Pohod »Po poteh partizanske Ljubljane«, Ljubljana, Komenskega 7.

NOVINAR SE JE USTAVIL V ŠMARJU PRI JELŠAH

Odkritje Kozjanskega?

V Grobelnem sem presedel z vlaka na avtobus in zdaj me peljejo proti Šmarju pri Jelšah. Gledam gorice in hiške, posejane na bregeh, ki hite mimo, domove in zidanice, ki se kopljejo v spomladanskem soncu, in stotine barv se zliva v eno, ki ji pravimo — pomlad. In v mislih že pišem članek, zavoljo katerega sem se napotil v Šmarje pri Jelšah.

Kozjansko!

»LE NAPREJ, ODRED KOZJANSKI, LE NAPREJ, OD ZMAG DO ZMAG...«

Ne poznam teh krajev in ljudi, ki živijo tod; vem pa, da je pesem o Bohorju, ki je »vstal«, o ljudeh, ki so pluge in brane in motike zamenjali za puške in se odločili za »naš svobodni korak«, se pravi pesem o kozjanskem odredu, bila in je še ena mojih najljubših pesmi.

Kmalu bo minilo 25 let, odkar uživamo vse tisto, čemur rečemo svoboda, in pred nedavnim smo ponovno odkrili že zdavnaj odkrito in spet na novo pozabljeno in odkrivano — Kozjansko.

Gledam skozi okno avtobusa, in starki, ki sedi na sosednjem sedežu, pravim:

»Lepo je pri vas.«

Staro dekle se smehlja in v njenem nasmehu je nekaj trpkega. Roke, ki jih je obdelalo delo v goricah, ležijo na njenem naročju; pred mnogimi leti so ljubkovale in ustvarjale in še zdaj ustvarjajo. Roke, ki jih je delo tolikanj oblikovalo, da žuljev ne poznajo več.

»Lepo je pri nas,« pravi, »toda vi do nedavnega tega niste vedeli.«

»Nekako tako je, kot takrat, ko je Kolumb odkril novo celino, ne da bi vedel, kaj je odkril; pa so 500 let pred njim bili v tej deželi Vikingi; nekako tako smo zdaj tudi mi odkrili Kozjansko — kot nerazvito področje.«

Mamica se ne strinja.

»Ampak mi vendarle ves čas živimo tod. Kje pa ste doslej bili?«

In jaz, meščan iz Ljubljane, ki, vsaj tako upam, soustvarjam novi svet, v katerem ne bo krivic in bede, molčim in v mislih prebiram naslove člankov, objavljenih v dnevnem časopisju: »Za Kozjansko gre!«, »Kaj smo doslej že storili za Kozjansko?« in »Razdelili smo prve pošiljke pomoči ljudem na Kozjanskem.«

RADI BI STORILI VSE TISTO, KAR DELAJO TUDI V GOSPODARSKO RAZVITIH OBČINAH

Pogovarjamo se na občinskem sindikalnem svetu. Franc Kovačič, tajnik sveta, pripoveduje:

»Tudi mi bi radi uveljavili takšno organizacijo samoupravljanja, da bo lahko proizvajalec odločal in vplival na vsa pomembna vprašanja življenja in dela.«

Jože Gojtan, sekretar občinske konference Socialistične zveze, pa pravi:

»Izhodišče naše dejavnosti je delovni človek, proizvajalec. Njegov dejanski položaj v družbi pa je dandanes še precej oddaljen od možnosti, pravic in dolžnosti, ki mu jih daje ustava.«

V Šmarju pri Jesšah zelo resno razmišljajo in govore in sklepajo o samoupravnem uveljavljanju proizvajalcev. Nimajo veliko delavcev, se pravi delež zaposlenih je v skupnem številu prebivalcev zelo majhen, toda trudijo se, da bi si proizvajalci sami zagotovili kar največje možnosti pri odločanju.

Ing. Branko Pucelj, predsednik občinskega sindikalnega sveta, ki dela v rogaški steklarni, je v svojem poročilu, prebranem na občnem zboru občinskega sindikalnega sveta, med drugim zapisal:

»Bilo bi pravzaprav čudno in nevzdržno, če bi se na področjih družbenega dela zavzemali za kar največjo produktivnost in za racionalizacijo, v samoupravljanju da bi dopuščali samo odločanje po predstavnikih in primitivno organizacijo dela.«

Prpovedujejo mi o tem, kaj so že uresničili in kaj bodo še storili, da bi proizvajalec resnično odločal. Takšna prizadevanja pa, kot veste, naletijo na kopico nasprotnikov tudi v gospodarsko razvitem in naprednem kraju, kaj šele v tako slabo razvitem, kot je občina Šmarje pri Jelšah, a je vendar odpor proti takšnim težnjam rodil prizadevanja za resnično delavsko demokracijo, in gospodarski uspehi niso tako zelo majhni.

NAJ SPREGOVORIJO PODATKI

Celotni dohodek delovnih organizacij v občini, zaračunan po fakturirani realizaciji, se je lani povečal za 18 %, skladi pa celo za 69 %, medtem ko se je delovna storilnost povečala za kakih 20 %, vendar, če upoštevamo podražitve, je porast storilnosti precej nižji. Dohodek gospodarstva, ki zajema bruto osebne dohodke, sklade, pogodbene in zakonske obveznosti so povečali za 24,5 %, sklade pa od 14,2 % celotnega dohodka v letu 1968 na 20 % v letu 1969.

Na nedavnem občnem zboru so tudi ugotavljali, da so se osebni dohodki v minulem letu povečali le malo hitreje kot življenjski stroški, saj so se stroški v republiki povečali za kakih 10 %, poprečni prejemki v občini pa komaj za 10,6 %. Poprečje lanskega leta je bilo 862 dinarjev. To je najnižje poprečje vseh občin v celjski regiji in eno izmed najnižjih v republiki.

KOZJANSKO SE PREDSTAVI

Vsi ti uspehi pa so zelo majhni spričo potreb tistega zaostalega področja občine, ki se imenuje Kozjansko.

Tajnik občinskega sindikalnega sveta pripoveduje:

»Na vsem Kozjanskem (več kot tri četrtine vsega ozemlja na področju občin Šmarje pri Jelšah in Šentjur) živi danes kakih 20 tisoč prebivalcev. Njih število je iz leta v leto manjše. Kakih 70 % občanov se preživlja z zasebnim kmetijstvom. Na področju Kozjanskega, ki sodi v občino Šmarje, je skoraj 56 % kmečkega prebivalstva s tega predela, v šentjurski občini pa 51 %. V obeh občinah, ki imata skupno 48 tisoč občanov, je redno zaposlenih 5760 ljudi, kar je le 12 % vsega prebivalstva. Iz naše občine je odšlo na delo v tujino več kot 900 občanov, z območja šentjurske občine pa 535 ljudi, kar je več kot tretjina zaposlenih občanov.«

Iz poročila predsednika občinskega sindikalnega sveta na občnem zboru je razvidno, da je šmarska občina ustvarila v letu 1960 kakih 95 tisoč starih dinarjev narodnega dohodka na prebivalca, kar je bilo le 34 % slovenskega povprečja, šentjurska občina pa 89.350 starih dinarjev, kar je bilo 32 % povprečnega dohodka prebivalca na Slovenskem. Do leta 1966 se je ta odstotek povečal v šmarski občini na 43,4 % šentjurski pa na 40,1 % slovenskega povprečja. V letu 1968 pa se je v šmarski občini spet zmanjšal na 40,3 odstotka republiškega povprečja, v šentjurski občini pa na 37,3 %.

KAJ STORITI?

Pokažejo mi »Delo,« v katerem je prav tisti dan Franc Svetina, predsednik občinske skupščine Šentjur, objavil izjavo, v kateri se je najprej zahvalil vsem, ki pomagajo socialno ogroženim ljudem na Kozjanskem, hkrati pa pravi:

»Skupščina občine pa glede na nekatera mnenja v javnosti, ki želijo resničen namen in pomen pomoči Kozjanskemu izkriviti, posebej in izrecno poudarja, da nikdar ni štela in ne bo štela te in podobnih pomoči za možni način razreševanja osnovnih gospodarskih vprašanj nadaljnjega razvoja nerazvitih območij.

Tovariši, s katerimi sem govoril v Šmarju, se strinjajo z njegovim mnenjem.

»Hvala vsem, ki so karkoli poklonili našim revnim ljudem, vendar smo tudi ljudje na Kozjanskem del naše družbe, takšni kot smo, in ne želimo drugega kot to, da nas obravnavajo kot enakopravne.«

Svoj delež so že dali in ga še dajejo.

Na območju obeh občin so občani dali kakih 80 % vseh sredstev za elektrifikacijo. Samo v minulem letu so si od ust odtrgali več kot tri milijone 600 tisoč novih dinarjev za gradnjo cest in vodovodov in za popravljanje šol. Toda...

V šmarski občini prejema različno družbeno pomoč 376 občanov, povprečna pomoč na člana pa znaša 69 dinarjev mesečno, v šentjurski občini pa prejema tako pomoč 312 občanov v povprečnem znesku 67 dinarjev. Če upoštevam samo te minimalne socialne podpore, lahko ugotovim, da je v šentjurski občini socialna pomoč večja, kot so dohodki njenega proračuna iz kmetijstva.

Rekli so mi:

»Storili smo vse, kar zmoremo sami, toda problemi so veliki, naše zmogljivosti pa majhne. S tem pa še ni rečeno, da smo dvignili roke od problema Kozjanskega.«

*

Nihče ni dvignil rok! Zdaj, ko je slovenska družbeno politična skupnost odkrila Kozjansko — kdo ve, kdaj bomo odkrili še Haloze in druga zaostala področja — smo vsi za to, da pomagamo.

»Toda kako?«

Vabijo tovarne, da bi tamkaj odprle svoje obrate, pa jim povabljeni odgovarjajo, naj naredijo ceste. Tistih nekaj dinarjev, ki jih imajo, so pripravljeni dati za ceste, pa ne dobe najnujnejših kreditov. In tako čakajo, kaj bo o zadevi rekla republiška konferenca Socialistične zveze in kakšen program razvoja zaostalih področij na Slovenskem bo sprejela republiška skupščina.

In upajo!

JANEZ VOLJČ

● **CELJE**

POSVET O ZDRAVSTVU IN ZDRAVSTVENEM ZAVAROVANJU

Občinski sindikalni svet Celje je skupaj s skupščino občine Celje in Občinsko konferenco SZDL Celje organiziral posvet o osnutkih zakonov o zdravstvu in zdravstvenem zavarovanju.

Na posvetu so izoblikovali izhodišča za razpravo o zakonskem urejanju pravic iz zdravstvenega zavarovanja in samoupravnih razmerij na tem področju. Pripombe bodo posredovali zboru delegatov občin skupščine SR Slovenije.

(mb)

EMO PEČ NA OLJE VOZOVNICA ZA GRČIJO

Nagrajeni kupci EMO peči na izletu v Grčiji

TOVARNA EMO iz Celja ima že leta skrbno izdelan program reklamnih akcij za prodajo svojih izdelkov. Lani je bil ta program še posebno pester. Razen ustaljenih akcij, med katere sodijo tudi nagrade za kupce izdelkov tovarne EMO, so za letošnje leto razpisali nagradno potovanje v Grčijo za kupce EMO peči. Vsak nagrajenec je obenem dobil tudi pravico, da si za brezplačno potovanje izbere svojega sopotnika.

Nagrajenci so se 1. marca letos zbrali v Celju, od tam pa krenili na sedemdnevno potovanje do Aten in nazaj. V programu potovanja, ki ga je organizirala Kompasova poslovalnica v Celju, je bil ogled Soluna, Aten, Korintskega prekopa, Akropole, Pireja itd.

Potovanje je bilo čudovito, saj je bilo nagrajencem tudi vreme naklonjeno. Samo eno napako je imelo: bilo je prekratko.

In kdo so bili nagrajenci? Bili so od vsepovsod: iz okolice Beograda, iz Novega Sada, iz Hrvatskega Zagorja, Dalmacije, Bleda, Brežic, Izole, Celja itd. Pisana družba različnih narodnosti pa tudi najrazličnejših poklicev. Vsem pa je bila skupna ena stvar, bili so kupci EMO peči na olje.

In za konec? Treba je priznati, da so takšne akcije zelo koristne, tako za tovarno, ki prodaja svoje izdelke, kot tudi za kupce, posebno še, če so izžrebani za tako prijetno potovanje.

PODOBE NAŠEGA ČASA

JASNA VIZIJA

Dolgoročni program razvoja SR Slovenije je nedvomno že dolgo »v središču zanimanja slovenske javnosti« (in, kajpak — da ne bo samoupravne zamere — še zlasti našega neposrednega delovnega človeka). Zato je bilo, seveda, kajpak, zelo koristno in prav, da je o njem resno, na svoji seji, spregovoril tudi republiški izvršni svet. Na kratko: tema še malo ne zasluži posmeha, ki se vsak teden šopiri v tej rubriki! Zato bom tokrat, razumljivo (in na svojo žalost) napolnil »Podobe« le s kar najbolj resnim gradivom (čas je pač tak!), s paberki iz dveh komentarjev po omenjeni seji izvršnega sveta. Na tej seji namreč nisem bil, da bi lahko po svoji pameti in vesti napisal, o čem se je tam govorilo.

Da ne bo nesporazuma: ne gre torej za humor, ampak za osvetlitev poti najširšim plastem našega delovnega ljudstva. Pa začnimo!

* * *

● Čeprav osnutek in gradivo še nista do kraja izdelana in izpiljena, vendarle iz vsega že odseva določena politika, zlasti strateški vidiki te politike. Predvsem je treba poudariti pogled naprej, vizijo prihodnosti, ki presega sedanje stanje, obravnava družbene probleme celovito, z vidika ideološke integracije vseh plasti delovnega ljudstva v Sloveniji.

● Predvsem niso še strokovno in dokumentacijsko obdelana vsa področja. Verjetno je socialni razvoj, čeprav je vtkan v celotno družbeno snovanje in odnose, še vedno premalo izrazito nakazan in izdelan. Premalo je tudi rečenega o kulturi, kar bo seveda treba dopolniti. Ocenjeno še ni doslej opravljeno delo glede razvoja posameznih panog, o čemer so študije v glavnem že izdelane. Podrobna analiza bo pokazala, kakšne so tu še dileme in odprti problemi.

● Osnutek izhodišč organsko združuje socialni in ekonomski aspekt razvoja, ki sta drug z drugim tesno povezana in bi zapostavljanje socialnega aspekta nedvomno slabilo možnosti za optimalni ekonomski razvoj. V naslednjem obdobju bo naša družba družba, v kateri bo še zelo močno vlogo imela gmotna stimulacija, kar z drugimi besedami pomeni, da bo to še vedno potrošniška družba, ki bo verjetno v tem obstoju doživela polni razcvet.

● Seveda je spričo tega jasno, da bomo tudi v naslednjem obdobju še imeli opravka s socialno diferenciacijo, ki se bo v začetku verjetno še poglabljala. Vendarle pa ne bi kazalo ostati samo pri ugotovitvah, da bomo s koncepcijo blagovne proizvodnje in nagrajevanjem po delu le poglabljali socialno diferenciacijo in ob tem sicer odpravljali klasično revščino, pri čemer pa utegnejo biti socialne razlike na višji stopnji družbenega bogastva lahko še znatno večje. Očitno je namreč, da bomo že med uresničevanjem tega programa, t. j. čez deset, petnajst let, spričo procesov, ki jih bosta prinesla znanstveno tehnološka revolucija in naraščanje narodnega bogastva, doživeli čas, ko se bodo začele socialne razlike zoževati.

● Glavni družbeni cilj nam predstavlja doseganje visoke stopnje razvoja samoupravnih socialističnih družbenih odnosov ob visoki stopnji socialne varnosti in sproščeni ustvarjalnosti delovnih ljudi na vseh področjih gospodarskega in družbenega življenja.

● K mobilizaciji delovnih ljudi in občanov bo zlasti prispevala nadaljnja krepitev samoupravnih osnov naše družbe na vseh področjih. Razvijati se bodo morale nove oblike sodelovanja proizvajalcev ter višje oblike samoupravljanja, ki ustrezajo razvoju proizvajalnih sil, tehnološkemu napredku, razvoju znanosti itd. Krepitev samoupravljanja pa bo omogočila tudi konkretne korake k deetatizaciji in nove oblike povezovanja med materialno in nematerialno sfero družbenega življenja.

● Pri tem bo brez dvoma odločilnega pomena znanje človeka, brez katerega ne bo mogoče obvladati zahtev sodobne tehnologije, preučevanje trga, organizacije dela in drugo. Nevarno bi bilo, če bi se uspavali na doseženih rezultatih, ker že doslej realno v marsičem zaostajamo za razvitejšim svetom. Zato je pomembno držati korak s procesi, ki se odvijajo. To zahteva tudi v bodoče hitrejše odpiranje naše ekonomike in družbe proti svetu, kar seveda terja istočasno utrjevanje ter združevanje sil doma, da bomo kos močni konkurenci in dosežkom razvitejšega sveta.

● Prav tako je v gradivu sprejet koncept policentričnega regionalnega razvoja, ob potrebnem poudarku na krepitvi ustrezne vloge in funkcije nacionalnega središča. V zvezi z vejnimi programi in razvojem posameznih panog je odprtih sicer še več vprašanj, vendar se bodo ta postopno kristalizirala, ob soočenju s programi razvoja posameznih, zlasti večjih delovnih organizacij.

● Koncept in cilji naj bi postali v najširšem smislu last vseh delovnih ljudi, saj je zlasti od tega odvisna tudi njihova realizacija. Zato je tudi za oblikovanje in izvedbo sprejetega programa, ko bo ta dokončno oblikovan, odgovorna celotna samoupravna struktura naše družbe.

● Prav ta element naj vzpodbudi ob zavesti, da so cilji realni, najširšo mobilizacijo vseh ustvarjalnih sil in naj vpliva na uskladitev in povezovanje vseh naporov k doseganju skupnih nalog. V tako začrtanem programu lahko najde uresničitev svojih vizij tudi mlada generacija, saj bo bodočnost v njenih rokah, zato se velja zanjo zavzeti.

* * *

Mislim, da tem jasnim opredelitvam naših nalog ni kaj dodati, zato naj sklenem »Podobo« z idejno akcijskim mobilizacijskim vzklikom: Zdaj pa smelo na delo!

VINKO BLATNIK

pohištvo in oprema za vaš dom

lesnina

centrala ljubljana titova 51

DELAVSKA ENOTNOST

Glasilo republiškega sveta ZS za Slovenijo, izdaja ČZP Delavska enotnost v Ljubljani. List je bil ustanovljen 20. novembra 1942. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik MILAN POGAČNIK. Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Dalmatinova ul. 4, poštni predal 313/VI, telefon uredništva 316-672, 316-695. Račun pri Narodni banki v Ljubljani, št. NB 501-1-991, devizni račun pri Kreditni banki in hranilnici Ljubljana, št. 501-620-7-2000-10-3204-486 — Posamezna številka stane 50 N-par — 50 S-din — Naročnina je četrtletna 6,50 N-din - 650 S-din — polletna 13 N-din - 1300 S-din in letna 26 N-din - 2600 S-din — Rokopisov ne vračamo — Poštnina plačana v gotovini — Tisk in klišeji ČZP »Ljudska pravica« Ljubljana